

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Агенција за осигурање Републике Српске
Бања Лука
Бана Милосављевића 8/II
e-mail: kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
тел/факс: +387 51 228-910, 228-920

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka
St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

ИЗВЈЕШТАЈ
о стању сектора осигурања у Републици Српској
за период од 01.01.2019. до 30.06.2019. године

Број: УО – 19/19

Датум: 18.09.2019. године

Бања Лука, септембар 2019. године

САДРЖАЈ

УВОДНА РИЈЕЧ	4
1. СТРУКТУРА СЕКТОРА	5
2. ОСИГУРАЊЕ	6
2.1. Тржиште осигурања	6
2.1.1. Учесници на тржишту осигурања	6
2.1.1.1. Друштва за осигурање	6
2.1.1.2. Заступници и брокери у осигурању.....	8
2.1.1.3. Заштитни фонд Републике Српске	8
2.1.1.4. Овлашћени актуари	9
2.1.2. Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске	9
2.1.3. Тржишна структура и концентрација	10
2.1.4. Обрачуната премија по друштвима за осигурање.....	12
2.1.4.1. Обрачуната премија друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској	12
2.1.4.2. Обрачуната премија филијала друштава за осигурање са сједиштем у ФБиХ	15
2.1.5. Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању	16
2.1.5.1. Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању на тржишту осигурања у Републици Српској.....	16
2.1.5.2. Премија друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачуната путем заступника и брокера у осигурању	17
2.2. Билансна структура	19
2.2.1. Биланс стања	19
2.2.2. Биланс успјеха	23
2.3. Финансијски и технички показатељи	25
2.3.1. Обрачун и покривеност техничких резерви прописаним облицима активе.....	25
2.3.1.1. Укупно обрачунате техничке резерве	25
2.3.1.2. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за неживотних осигурања	26
2.3.1.3. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за животна осигурање	28
2.3.2. Показатељи о исплаћеним одштетама и другим накнадама из осигурање	29
2.3.3. Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио	31
2.3.4. Показатељи рентабилност имовине и рентабилности властитих средстава	31
2.3.5. Остали показатељи пословања	32
3. ДОБРОВОЉНО ПЕНЗИЈСКО ОСИГУРАЊЕ	33
3.1.1. Друштво за управљање добровољним пензијским фондом.....	33
3.1.2. Добровољни пензијски фонд	35

Табеле

Табела 1: Друштва за осигурање из Републике Српске	6
Табела 2: Власничка структура у друштвима за осигурање из РС	7
Табела 3: Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање	7
Табела 4: Захтјеви за накнаду штете трећим оштећеним лицима према Заштитном фонду.....	9
Табела 5: Премија осигурања обрачуната на тржишту Републике Српске.....	9

Табела 6: Обрачуната премија на тржишту осигурања у РС, према врстама осигурања	10
Табела 7: Учешће друштава за осигурање из РС и филијала из ФБиХ на тржишту Републике Српске	10
Табела 8: Учешће друштава из Републике Српске и филијала друштава из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске према реег групама	11
Табела 9: Укупно обрачуната премија по друштвима за осигурање из РС	12
Табела 10: Обрачуната премија друштава за осигурање из РС у ФБиХ	13
Табела 11: Укупно обрачуната премија према врстама осигурања	14
Табела 12: Обрачуната премија по филијалама друштава из ФБиХ	15
Табела 13: Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању на тржишту Републике Српске	16
Табела 14: Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању на тржишту Републике Српске, по врстама осигурања	17
Табела 15: Премија друштава за осигурање обрачуната путем заступника и брокера у осигурању, по врстама осигурања	18
Табела 16: Актива- укупно за сва друштва за осигурање из РС	19
Табела 17: Пасива - укупно за сва друштва за осигурање	21
Табела 18: Биланс успјеха - укупно за сва друштва за осигурање из РС	23
Табела 19: Износ исплаћених обавеза из осигурања по врстама осигурања	29
Табела 20: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања	30
Табела 21: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања у врсти: осигурање од одговорности за моторна возила на дан 30.06.2019. године	30
Табела 22: Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио неживотних осигурања	31
Табела 23: Показатељи рентабилности	32
Табела 24: Остали показатељи пословања друштава за осигурање	32
Табела 25: Биланс стања друштва за управљање добровољним пензијским фондом	33
Табела 26: Биланс успјеха друштва за управљање добровољним пензијским фондом	34
Табела 27: Биланс стања добровољног пензијског фонда	35
Табела 28: Биланс успјеха добровољног пензијског фонда	36

Графикони

Графикон 1: Укупно обрачуната премија по друштвима за осигурање из РС	13
Графикон 2: Обрачуната премија животних и неживотних осигурања	14
Графикон 3: Обрачуната премија према врстама осигурања	15
Графикон 4: Структура пословне активе друштава за осигурање из РС	20
Графикон 5: Структура пословне пасиве друштава за осигурање	22
Графикон 6: Укупно обрачунате техничке резерве свих друштава за осигурање из РС	26
Графикон 7: Укупно обрачунате техничке резерве друштава за неживотна осигурање	26
Графикон 8: Преглед обрачунатих техничких резерви неживотних осигурања по друштвима за осигурање из РС	27
Графикон 9: Структура улагања средстава за покриће укупно обрачунатих техничких резерви неживотних осигурања	27
Графикон 10: Укупно обрачунате техничке резерве животних осигурања	28
Графикон 11: Преглед обрачунатих техничких резерви животних осигурања по друштвима за осигурање из РС	28
Графикон 12: Структура улагања средстава за покриће укупно обрачунатих техничких резерви животних осигурања	29

УВОДНА РИЈЕЧ

Извјештај о стању сектора осигурања у Републици Српској, за период 01.01. до 30.06.2019. године, садржи информације о стању у осигурању и добровољном пензијском осигурању, а припремљен је на основу финансијских, ревизорских, актуарских и других извјештаја, које учесници на тржишту осигурања и добровољног пензијског осигурања, у складу са прописима, достављају Агенцији за осигурање Републике Српске.

У регистрима Агенције, са стањем на дан 30.06.2019. године, било је уписано 15 друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској и 11 филијала друштава за осигурање чије је сједиште у ФБиХ, при чему је поступак брисања једне филијале друштва за осигурање из ФБиХ био у току. Пад вриједности Herfindahl Hirschman–овог индекса, уз континуиран пораст броја друштава за осигурање са тржишним учешћем мањим од 5% у укупно обрачунатој премији осигурања, указује да на тржишту осигурања у Републици Српској постоји прилично јака конкуренција.

Премија обрачуната на тржишту осигурања Републике Српске, у првом полугодишту 2019. године, износила је 114,8 милиона КМ и била је већа за 2,8%, у односу на исти период претходне године. Премија неживотних осигурања је порасла за 1,1%, а премија животних осигурања за 11,8%. Иако је настављен тренд раста премије животних осигурања, ова премија још увијек није достигла ниво упоредивих тржишта осигурања земаља региона. Путем заступника и брокера у осигурању, обрачунато је 30,7 милиона КМ премије, или 26,7% укупно обрачунате премије на тржишту Републике Српске.

У вези пословања друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, а које укључује и пословање у ФБиХ, треба истаћи да је укупно обрачуната премија износила 113,1 милион КМ, односно да је била за 5,3% већа, у односу на прво полугодиште 2018. године. Највеће учешће у укупно обрачунатој премији је имала премија осигурања од одговорности за моторна возила, које је износило 63,4%. Надаље, укупна билансна сума је повећана за 4,1%, а укупно обрачунате техничке резерве за 9,2%. У структури улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања, највеће учешће су имала улагања у орочене депозите, уз евидентан пораст улагања у обвезнице чији је емитент Република Српска. Улагања у хартије од вриједности учествују са 91,4% у структури укупних улагања средстава за покриће техничких резерви животних осигурања, у оквиру којих доминантно учешће имају обвезнице Републике Српске. Укупан нето резултат периода био је добитак у износу од 14 милиона КМ, који је резултирао стопом поврата на капитал од 9,4%. Коефицијент опште ликвидности био је знатно већи од 1, што одражава способност измирења обавеза у роковима доспијећа.

У оквиру дјелатности добровољног пензијског осигурања, организован је један добровољни пензијски фонд. Овим фондом управља Друштво за управљање Европским добровољним пензијским фондом а.д. Бања Лука. Прва уплата у добровољни пензијски фонд извршена је крајем 2017. године. Са стањем на дан 30.06.2019. године, укупан број активних чланова добровољног пензијског фонда био је 1.983, а нето вриједност имовине добровољног пензијског фонда износила је 784.196 КМ.

Директор
Славен Дујаковић

1. СТРУКТУРА СЕКТОРА

У овом извјештају, сектор осигурања обухвата дјелатност осигурања (у даљем тексту: осигурање) и дјелатност организовања и управљања добровољним пензијским фондовима (у даљем тексту: добровољно пензијско осигурање).

Према Закону о друштвима за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 17/05, 01/06, 64/06, 74/10, 47/17 и 58/19) дјелатност осигурања је дјелатност закључивања и извршавања уговора о осигурању и реосигурању, те дјелатност посредника и заступника у осигурању. Поред тога, овим законом је регулисано оснивање, пословање, надзор и престанак рада друштава за осигурање и филијала друштава за осигурање из ФБиХ, те је основана Агенција за осигурање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција). Друштва за осигурање могу обављати осигурање, као искључиву дјелатност. Поред Закона о друштвима за осигурање, законски оквир за обављање дјелатности осигурања чине и:

- Закон о заступању у осигурању и посредовању у осигурању и реосигурању („Службени гласник Републике Српске“, број: 47/17), којим су уређена правила за обављање заступања и посредовања у осигурању и реосигурању, услови за издавање и престанак важења овлашћења и дозвола у овом сегменту, као и надзор над обављањем заступања и посредовања у осигурању и реосигурању и
- Закон о обавезним осигурањима у саобраћају („Службени гласник Републике Српске“, број: 82/15), којим су прописане врсте обавезних осигурања у саобраћају, те правила њиховог обављања.

Према Закону о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима („Службени гласник Републике Српске“, број: 13/09), друштва за управљање добровољним пензијским фондовима обављају дјелатност организовања и управљања добровољним пензијским фондовима и другим пензијским фондовима основаним у складу са посебним законима. Такође, овим законом је регулисано организовање и управљање добровољним пензијским фондовима, оснивање, дјелатност и пословање друштва за управљање добровољним пензијским фондовима, послови и обавезе кастоди банке, надлежност Агенције у регулисању и вршењу надзора над друштвима за управљање добровољним пензијским фондовима, организовање пензијских планова и друга питања од значаја за функционисање добровољних пензијских фондова.

Обављање осигурања и добровољног пензијског осигурања регулисано је и подзаконским актима које доноси Агенција.

Закони и подзаконски акти којим је уређен сектор осигурања, доступни су и на интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba).

2. ОСИГУРАЊЕ

2.1. Тржиште осигурања

2.1.1. Учесници на тржишту осигурања

Учесници на тржишту осигурања, под надзором Агенције, су: друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској, филијале друштава за осигурање са сједиштем у ФБиХ, заступници и брокери у осигурању, те Заштитни фонд Републике Српске и овлашћени актуари.

2.1.1.1. Друштва за осигурање

На тржишту осигурања Републике Српске, у првој половини 2019. године, пословало је 15 друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, која су према дјелатности осигурања, сједишту и стању већинског власништва, на дан 30.06.2019. године, представљена у наредној табели.

Табела 1: Друштва за осигурање из Републике Српске

Р.Б.	Назив друштва за осигурање	Сједиште	Већинско власништво
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА			
1.	Атос осигурање а.д.	Бијељина	страно
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	Брчко	домаће
3.	Дрина осигурање а.д.	Милићи	домаће
4.	Еурос осигурање а.д.	Бања Лука	домаће
5.	Крајина осигурање а.д.	Бања Лука	страно
6.	Микрофин осигурање а.д.	Бања Лука	домаће
7.	Нешковић осигурање а.д.	Бијељина	домаће
8.	Осигурање Аура а.д.	Бања Лука	домаће
9.	Осигурање Гарант д.д.	Брчко	домаће
10.	Премиум осигурање а.д.	Бања Лука	домаће
11.	САС-СуперП ОСИГУРАЊЕ а.д.	Бијељина	домаће
12.	Триглав осигурање а.д.	Бања Лука	страно
ЖИВОТНА И НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА (КОМПОЗИТНА ДРУШТВА)			
13.	Grawe осигурање а.д.	Бања Лука	страно
14.	Дунав осигурање а.д.	Бања Лука	страно
15.	Wiener осигурање а.д.	Бања Лука	страно

Извор: Централни регистар ХОВ

Од 15 друштава за осигурање, која имају сједиште у Републици Српској, 12 је обављало дјелатност неживотних осигурања, а 3 друштва за осигурање су обављала дјелатност неживотних и животних осигурања (комполитна друштва за осигурање), при чему је 9 друштава за осигурање пословало путем филијале у ФБиХ.

Са стањем на дан 30.06.2019. године, у регистар филијала друштава за осигурање из ФБиХ било је уписано 11 филијала друштава за осигурање са сједиштем у ФБиХ, од којих је 10 филијала обављало послове осигурања на тржишту Републике Српске¹.

¹ У периоду израде овог извјештаја, био је у току поступак брисања једне филијале друштва за осигурање са сједиштем у ФБиХ из Регистра Агенције, због припајања друштва за осигурање у ФБиХ.

Структура власништва

Према структури власништва, са стањем на дан 30.06.2019. године, 9 друштава за осигурање је било у већинском домаћем власништву, док је 6 друштава за осигурање било у већинском страном власништву.

Табела 2: Власничка структура у друштвима за осигурање из РС

Р.Б.	Власништво	Број друштава за осигурање	Учешће у укупном капиталу	Учешће у укупној активи	Учешће у обрачунатој премији
1.	Већинско домаће власништво	9	53,2%	38,9%	53,1%
2.	Већинско страном власништво	6	46,8%	61,1%	46,9%
УКУПНО		15	100,0%	100,0%	100,0%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и Централни регистар ХОВ

Друштва са већинским страним капиталом су учествовала у укупном капиталу са 46,8%. На друштва за осигурање са већинским страним капиталом односи се 61,1% укупне активе и 46,9% обрачунате премије.

Према Извјештају Централног регистра хартија од вриједности а.д. Бања Лука - књижи акционара, државни капитал је евидентиран у Осигурању Аура а.д. Бања Лука са учешћем 38% (приоритетне акције) и у Крајина осигурању а.д. Бања Лука са учешћем 34,9%.

Људски ресурси

На дан 30.06.2019. године, у друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској било је запослено 1.557 радника. Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској представљени су у наредној табели.

Табела 3: Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање

КВАЛИФИКАЦИЈА	Стање на дан 30.06.2017.		Стање на дан 30.06.2018.		Стање на дан 30.06.2019.		ИНДЕКС 2019/18
	Број	%	Број	%	Број	%	
НК	8	0,5	8	0,6	9	0,6	112,5
ПК	2	0,1	1	0,1	1	0,1	100,0
НС	1	0,1	0	0,0	0	0,0	
КВ	65	4,5	64	4,5	64	4,1	100,0
ССС	746	51,2	727	50,9	790	50,7	108,7
ВКВ	8	0,5	8	0,6	28	1,8	350,0
ВШС	83	5,7	77	5,4	78	5,0	101,3
ВСС	515	35,3	516	36,2	557	35,8	107,9
МР	29	2,0	24	1,7	28	1,8	116,7
ДР	1	0,1	2	0,1	2	0,1	100,0
УКУПНО	1.458	100,0	1.427	100,0	1.557	100,0	109,1

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Поред тога, у филијалама друштава за осигурање из ФБиХ, на дан 30.06.2019. године, било је запослено 271 лице, а у Заштитном фонду Републике Српске 7 лица, што заједно са запосленима у друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској износи 1.835 запослених лица. На тржишту осигурања Републике Српске раде и заступници и брокери у осигурању (физичка лица), те овлашћени актуари, а што је наведено у наставку овог поглавља.

2.1.1.2. Заступници и брокери у осигурању

Закључно са 30.06.2019. године, у Регистар заступника и брокера у осигурању код Агенције било је уписано:

- 317 заступника у осигурању – физичка лица, од чега их је 33 регистровало предузетничке радње,
- 18 друштава за заступање у осигурању са сједиштем у Републици Српској (укључујући Поште Српске, микрокредитно друштво и банке) и 4 филијале друштава за заступање из ФБиХ,
- 23 брокера у осигурању – физичка лица,
- 5 брокерских друштава са сједиштем у Републици Српској и 2 филијале брокерских друштава из ФБиХ.

На интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba) доступан је актуелни извод из регистра заступника и брокера у осигурању.

У извјештајном периоду, Агенција је организовала едукацију и одржала испитни рок за полагање стручног испита за провјеру стручног знања, потребног за добијање овлашћења за обављање послова заступника и брокера у осигурању. Стручни испит је положило 45 кандидата.

2.1.1.3. Заштитни фонд Републике Српске

Заштитни фонд Републике Српске (у даљем тексту: Заштитни фонд) основан је Законом о обавезном осигурању за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности – Пречишћени текст („Службени гласник Републике Српске“, број: 102/09), као посебно правно лице. Надлежност Заштитног фонда прописана је Законом о обавезним осигурањима у саобраћају („Службени гласник Републике Српске“, број: 82/15). Заштитни фонд је обавезан да извршава обавезу накнаде штете настале на територији Републике Српске трећем оштећеном лицу, ако их проузрокује непознато возило (штете на лицима) или возило чији власник није закључио уговор о осигурању од аутоодговорности (штете на лицима и стварима). Поред тога, Заштитни фонд је обавезан да извршава и обавезу исплате накнаде оштећеним лицима у случају да није закључен уговор о обавезном осигурању путника у јавном превозу од посљедица несрећног случаја, те штета из основа аутоодговорности и осигурања путника у јавном превозу које нису могле бити надокнађене из стечајне или ликвидационе масе друштва за осигурање.

Сва друштва за осигурање која у Републици Српској обављају послове осигурања од аутоодговорности и осигурања путника у јавном превозу од посљедица несрећног случаја, осим путника у ваздушном саобраћају, обавезно су чланови Заштитног фонда и плаћају допринос Заштитном фонду. Допринос се плаћа сразмјерно обрачунатој премији осигурања од аутоодговорности и осигурања путника у јавном превозу од посљедица несрећног случаја у Републици Српској.

Укупни приходи Заштитног фонда, у првој половини 2019. године, су износили 1.548.954 КМ, у оквиру којих су пословни приходи учествовали у износу од 1.337.890 КМ (86,4%). Пословне приходе чинили су приходи од доприноса и чланарина (77,1%) и приходи од укњижених регресних потраживања (22,9%). Поред пословних, приходе Заштитног фонда чинили су финансијски приходи, те остали приходи који се највећим дијелом односе на наплаћена отписана потраживања. Укупни расходи износили су 1.279.932 КМ, од којих се 1.031.886 КМ (80,6%) односило на пословне расходе, у оквиру којих су трошкови резервисања учествовали са 68,8%, трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи са 20%, док су сви остали пословни расходи учествовали са 11,2%. Поред пословних, расходе Заштитног фонда

чинили су расходи по основу исправке вриједности и отписа потраживања. Заштитни фонд је у првој половини 2019. године остварио вишак прихода над расходима у износу од 269.022 КМ.

У наредној табели дат је преглед рјешавања и исплате захтјева за накнаду штета на лицима или имовини из надлежности Заштитног фонда.

Табела 4: Захтјеви за накнаду штете трећим оштећеним лицима према Заштитном фонду

Р.Б.	Одштетни захтјеви	30.06.2018.	30.06.2019.	Индекс 2019/2018
1.	Пријављени захтјеви у текућем периоду и реактивирани	186	183	98,4
2.	Број пренесених из претходног периода	143	149	104,2
3.	Укупан број захтјева (1+2)	329	332	100,9
4.	Број одбијених захтјева	46	37	80,4
5.	Број обрађених захтјева без одбијених	155	153	98,7
6.	Број исплаћених захтјева	155	153	98,7
7.	Износ исплаћених захтјева (КМ)	933.148	682.265	73,1

Извор: Извјештај Заштитног фонда

2.1.1.4. Овлашћени актуари

У складу са међународним стандардима за функционисање сектора осигурања од посебне важности је обезбјеђење адекватног броја професионално оспособљених актуара. На дан 30.06.2019. године, у Регистар овлашћених актуара код Агенције било је уписано 38 лица. На интернет страници Агенције доступан је актуелни извод из регистра овлашћених актуара.

2.1.2. Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске

У наредним табеларним прегледима, представљена је структура укупно обрачунате премије на тржишту осигурања Републике Српске.

Табела 5: Премија осигурања обрачуната на тржишту Републике Српске

(у КМ)

Р.Б.	Субјекти на тржишту Републике Српске	Обрачуната премија на тржишту Републике Српске						Индекс 2019/18
		30.06.2017.		30.06.2018.		30.06.2019.		
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	
1.	ДРУШТАВА ЗА ОСИГУРАЊЕ ИЗ РС	83.478.957	79,6	85.615.385	76,7	88.394.733	77,0	103,2
1.1	Неживотна осигурања	73.727.361	70,3	76.456.735	68,5	78.265.823	68,2	102,4
1.2	Животна осигурања	9.751.596	9,3	9.158.650	8,2	10.128.910	8,8	110,6
2.	ФИЛИЈАЛЕ ДРУШТАВА ИЗ ФБИХ	21.332.101	20,4	26.059.528	23,3	26.443.562	23,0	101,5
2.1	Неживотна осигурања	14.402.975	13,7	17.563.518	15,7	16.826.999	14,7	95,8
2.2	Животна осигурања	6.929.126	6,6	8.496.010	7,6	9.616.563	8,4	113,2
УКУПНО		104.811.058	100,0	111.674.913	100,0	114.838.295	100,0	102,8

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБИХ

Табела 6: Обрачуната премија на тржишту осигурања у РС, према врстама осигурања

Врста осигурања	30.06.2017.		30.06.2018.		30.06.2019.		Индекс 2019/18
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
Осигурање незгоде	7.752.071	7,4	8.881.606	8,0	9.263.641	8,1	104,3
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских	7.179.675	6,9	8.179.186	7,3	9.371.705	8,2	114,6
Осигурање имовине од пожара и природних сила	5.025.463	4,8	4.399.516	3,9	4.569.300	4,0	103,9
Осигурање осталих штета на имовини	3.855.948	3,7	3.937.386	3,5	4.340.542	3,8	110,2
Осигурање од одговорности за моторна возила	61.623.481	58,8	65.455.738	58,6	63.871.433	55,6	97,6
Остало	2.693.697	2,6	3.166.822	2,8	3.676.201	3,2	116,1
Укупно неживотна осигурања	88.130.335	84,1	94.020.253	84,2	95.092.822	82,8	101,1
Животно осигурање	16.680.723	15,9	17.654.660	15,8	19.745.473	17,2	111,8
Укупно	104.811.058	100,0	111.674.913	100,0	114.838.295	100,0	102,8

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ

Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске, у периоду 01.01. до 30.06.2019. године, износила је 114.838.295 КМ и већа је, у односу на исти период претходне године, за 3.163.382 КМ или 2,8%. Од обрачунате премије на тржишту осигурања Републике Српске на премију неживотних осигурања односило се 95.092.822 КМ или 82,8%, док је обрачуната премија животних осигурања износила 19.745.473 КМ или 17,2%. Обрачуната премија неживотних осигурања је порасла за 1,1%, а премија животних осигурања за 11,8%.

2.1.3. Тржишна структура и концентрација

Учешће друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској и филијала друштава за осигурање са сједиштем у ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске приказано је у наредној табели.

Табела 7: Учешће друштава за осигурање из РС и филијала из ФБиХ на тржишту Републике Српске

Р.Б.	Учешће друштава за осигурање из РС и филијала из ФБиХ у укупној премији на тржишту Републике Српске			
	Друштво за осигурање из РС / Филијале друштава из ФБиХ	30.06.2017.	30.06.2018.	30.06.2019.
1.	Атос осигурање а.д.	7,7%	7,9%	5,4%
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	5,3%	4,9%	5,0%
3.	Граве осигурање а.д.	7,4%	7,1%	7,9%
4.	Дрина осигурање а.д.	10,6%	9,8%	9,2%
5.	Еурос осигурање а.д.	3,7%	4,0%	3,5%
6.	Wiener осигурање а.д.	9,3%	7,5%	7,8%
7.	Дунав осигурање а.д.	8,9%	8,3%	8,0%
8.	Крајина осигурање а.д.	0,6%	1,0%	1,7%
9.	Микрофин осигурање а.д.	3,1%	3,4%	3,3%
10.	Нешковић осигурање а.д.	8,0%	7,0%	6,9%
11.	Осигурање Аура а.д.	4,6%	5,1%	5,9%
12.	Осигурање Гарант д.д.	3,7%	4,0%	4,4%
13.	Премиум осигурање а.д.	-	-	1,5%
14.	САС-СуперП осигурање а.д.	1,4%	1,6%	1,6%
15.	Триглав осигурање а.д.	5,2%	5,0%	4,8%
16.	Аса осигурање д.д.	2,0%	2,6%	2,8%
17.	Adriatic osiguranje д.д.	0,7%	2,9%	2,7%
18.	Camelija osiguranje д.д.	0,3%	0,3%	0,2%

Р.Б.	Учешће друштава за осигурање из РС и филијала из ФБиХ у укупној премији на тржишту Републике Српске			
	Друштво за осигурање из РС / Филијале друштава из ФБиХ	30.06.2017.	30.06.2018.	30.06.2019.
19.	Croatia osiguranje д.д.	0,8%	1,3%	1,2%
20.	Grawe осигурање д.д.	-	-	0,0% ²
21.	Euroherc осигурање д.д.	3,1%	3,4%	3,5%
22.	SARAJEVO осигурање д.д.	2,2%	1,8%	1,2%
23.	Vienna осигурање д.д.	3,6%	3,5%	3,7%
24.	Осигурање "VGT" д.д.	0,3%	0,1%	-
25.	UNIQA осигурање д.д.	4,8%	5,8%	6,0%
26.	Зовко осигурање д.д.	2,3%	-	-
27.	Триглав осигурање д.д.	0,4%	0,5%	0,6%
28.	Central осигурање д.д.	-	1,1%	1,1%
	УКУПНО	100,0%	100,0%	100,0%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ

У сљедећем прегледу дат је степен концентрације тржишта осигурања у Републици Српској по реер групама, из којег се види да није било значајних промјена броја друштава за осигурање по реер групама, те да ни једно друштво за осигурање није остварило учешће у укупно обрачунатој премији веће од 10%.

Табела 8: Учешће друштава из Републике Српске и филијала друштава из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске према реер групама

Учешће	Учешће друштава из Републике Српске и филијала друштава из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске према реер групама					
	30.06.2017.		30.06.2018.		30.06.2019.	
	Укупно учешће	Број друштава за осигурање и филијала друштава из ФБиХ	Укупно учешће	Број друштава за осигурање и филијала друштава из ФБиХ	Укупно учешће	Број друштава за осигурање и филијала друштава из ФБиХ
до 5%	37,6%	17	36,4%	16	42,8%	18
5-10%	51,8%	7	63,6%	9	57,2%	8
10-15%	10,6%	1	0	0	0	0
преко 15%	0,0%	0	0	0	0	0

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ

Herfindahl Hirschman-ов индекс представља, такође, мјеру концентрације тржишта и израчунава се као збир квадрата појединачног учешћа сваког друштва за осигурање у односу на остварену премију. Овај индекс узима у обзир релативну величину и расподјелу друштава на тржишту, те уколико је тржиште монополистичко постоји и већа тржишна концентрација, и наравно мања конкуренција. Индекс се повећава уколико се смањује број друштава учесника на тржишту, а у исто вријеме разлика у величини међу њима је све већа. Уколико би постојало само једно друштво које се бави осигурањем, индекс би износио 10.000 (учешће на тржишту 100%, односно индекс је $100 \cdot 100 = 10.000$). У супротном случају, уколико би било много друштава са сразмјерно ниским учешћем, око 0%, индекс би био близу 0, што би указивало да на тржишту постоји савршена конкуренција. Ако је Herfindahl Hirschman-ов индекс између 1.000 и 1.800 сматра се да на тржишту постоји умјерена концентрација. Како је Herfindahl Hirschman-ов индекс, у првој половини 2019. године, износио 564 поена, може се закључити да је на тржишту осигурања Републике Српске присутна прилично јака конкуренција.

² У овом извјештајном периоду, филијала друштва за осигурање Grawe осигурање д.д. Сарајево је брисано из Регистра Агенције, па је сходно периоду обављања послова осигурања у Републици Српској остварено тржишно учешће износило је 0,017% (19.184 КМ)

2.1.4. Обрачуната премија по друштвима за осигурање**2.1.4.1. Обрачуната премија друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској**

Укупно обрачуната премија, у периоду 01.01. до 30.06.2019. године, друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, укључујући и премију коју су ова друштва за осигурање остварила на тржишту осигурања ФБиХ, износила је 113.089.490 КМ (од чега 88.394.733 КМ у Републици Српској, а 24.694.757 КМ у ФБиХ). У односу на исти период претходне године, обрачуната премија друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској била је већа за 5.667.473 КМ или 5,3%.

У наредној табели приказан је преглед укупно обрачунате премије по друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској.

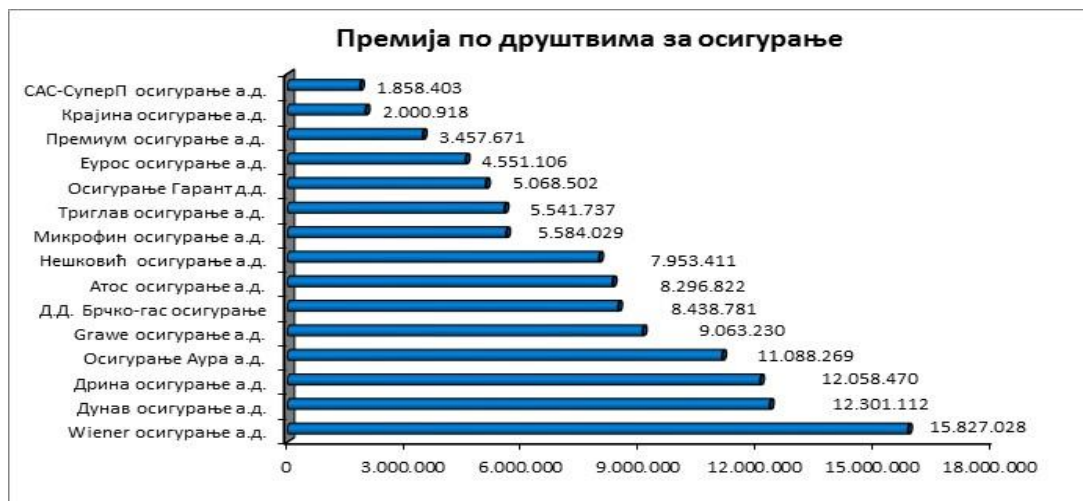
Табела 9: Укупно обрачуната премија по друштвима за осигурање из РС

(у КМ)

Р.Б.	НАЗИВ ДРУШТВА У РС	Укупно обрачуната премија						ИНДЕКС С 2019/18
		30.06.2017.		30.06.2018.		30.06.2019.		
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Атос осигурање а.д.	9.204.154	8,9	11.293.497	10,5	8.296.822	7,3	73,5
2.	Д.Д. Брчко-гас осигурање	8.169.246	7,9	8.075.505	7,5	8.438.781	7,5	104,5
3.	Граве осигурање а.д.	3.852	0,0	4.240	0,0	3.379	0,0	79,7
4.	Дрина осигурање а.д.	13.145.539	12,7	12.552.571	11,7	12.058.470	10,7	96,1
5.	Дунав осигурање а.д.	11.468.582	11,1	11.971.464	11,1	11.961.445	10,6	99,9
6.	Wiener осигурање а.д.	15.183.421	14,7	14.394.683	13,4	14.447.543	12,8	100,4
7.	Крајина осигурање а.д.	649.064	0,6	1.089.990	1,0	2.000.918	1,8	183,6
8.	Микрофин осигурање а.д.	4.361.939	4,2	5.214.856	4,9	5.584.029	4,9	107,1
9.	Нешковић осигурање а.д.	8.402.020	8,1	7.857.536	7,3	7.953.411	7,0	101,2
10.	Осигурање Аура а.д.	6.939.798	6,7	8.405.139	7,8	11.088.269	9,8	131,9
11.	Триглав осигурање а.д.	5.419.844	5,2	5.625.976	5,2	5.541.737	4,9	98,5
12.	Осигурање Гарант д.д.	3.892.690	3,8	4.494.184	4,2	5.068.502	4,5	112,8
13.	Еурос осигурање а.д.	3.916.396	3,8	4.421.647	4,1	4.551.106	4,0	102,9
14.	САС-СуперП осигурање а.д.	1.502.596	1,5	1.778.939	1,7	1.858.403	1,6	104,5
15.	Премиум осигурање а.д.					3.457.671	3,1	
УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА		92.259.140	89,1	97.180.228	90,5	102.310.488	90,5	105,3
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Граве осигурање а.д.	7.706.663	7,4	7.907.010	7,4	9.059.851	8,0	114,6
2.	Дунав осигурање а.д.	355.050	0,3	352.616	0,3	339.667	0,3	96,3
3.	Wiener осигурање а.д.	3.207.513	3,1	1.982.164	1,8	1.379.484	1,2	69,6
УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА		11.269.225	10,9	10.241.789	9,5	10.779.002	9,5	105,2
УКУПНО:		103.528.366	100,0	107.422.017	100,0	113.089.490	100,0	105,3

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Графикон 1: Укупно обрачуната премија по друштвима за осигурање из РС

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

У наредној табели дат је преглед обрачунате премије друштава за осигурање са сједиштем Републици Српској остварене у ФБиХ.

Табела 10: Обрачуната премија друштава за осигурање из РС у ФБиХ

(у КМ)

Р.Б.	НАЗИВ ДРУШТВА	Обрачуната премија						ИНДЕКС 2019/18
		30.06.2017.		30.06.2018.		30.06.2019.		
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Атос осигурање а.д.	1.103.913	5,5	2.461.946	11,3	2.126.555	8,6	86,4
2.	Д.Д. Брчко-гас осигурање	2.607.793	13,0	2.611.077	12,0	2.749.394	11,1	105,3
3.	Дрина осигурање а.д.	2.037.182	10,2	1.645.961	7,5	1.522.441	6,2	92,5
4.	Дунав осигурање а.д.	2.520.178	12,6	3.040.895	13,9	3.124.683	12,7	102,8
5.	Wiener осигурање а.д.	7.080.727	35,3	6.893.321	31,6	6.181.311	25,0	89,7
6.	Микрофин осигурање а.д.	1.113.328	5,6	1.378.301	6,3	1.806.284	7,3	131,1
7.	Осигурање Аура а.д.	2.068.658	10,3	2.691.991	12,3	4.279.394	17,3	159,0
8.	Еурос осигурање а.д.					491.396	2,0	
9.	Премиум осигурање а.д.					1.763.207	7,1	
УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА		18.531.780	92,4	20.723.493	95,0	24.044.665	97,4	116,0
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Дунав осигурање а.д.							
2.	Wiener осигурање а.д.	1.517.629	7,6	1.083.140	5,0	650.092	2,6	60,0
УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА		1.517.629	7,6	1.083.140	5,0	650.092	2,6	60,0
УКУПНО:		20.049.409	100,0	21.806.632	100,0	24.694.757	100,0	113,2

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Девет друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској обављало је послове осигурања путем филијале у ФБиХ. Ова друштва за осигурање обрачунала су премију у износу од 24.694.757 КМ, која је учествовала у укупној премији друштава са сједиштем у Републици Српској са 21,8%. У структури премије друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, која је остварена у ФБиХ, доминирала је премија неживотних осигурања са 97,4%. Иако су, у овом извјештајном периоду, три друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачунала на тржишту осигурања ФБиХ мању премију, укупна премија коју су друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачунала на овом тржишту је повећана за 13,2%, у односу на исти период претходне године.

Структура портфела

У сљедећој табели је представљена структура укупно обрачунате премије друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, према врстама осигурања, с тим да се наведено под „остало“ односи на 13 врста неживотних осигурања, које у укупној премији појединачно учествују око једног процента.

Табела 11: Укупно обрачуната премија према врстама осигурања

(у КМ)

Врста осигурања	Обрачуната премија						Индекс 2019/18
	30.06.2017.		30.06.2018.		30.06.2019.		
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
Осигурање незгоде	7.020.116	6,8	8.074.817	7,5	8.802.981	7,8	109,0
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских	5.856.780	5,7	6.375.706	5,9	7.480.009	6,6	117,3
Осигурање имовине од пожара и природних сила	4.757.819	4,6	3.987.693	3,7	4.321.929	3,8	108,4
Осигурање осталих штета на имовини	5.957.410	5,8	5.898.896	5,5	5.946.512	5,3	100,8
Осигурање од одговорности за м/в	65.351.951	63,1	69.394.912	64,6	71.745.729	63,4	103,4
Остало	3.315.065	3,2	3.448.204	3,2	4.013.328	3,5	116,4
Укупно неживотна осигурања	92.259.140	89,1	97.180.228	90,5	102.310.488	90,5	105,3
Животно осигурање	11.269.225	10,9	10.241.789	9,5	10.779.002	9,5	105,2
Укупно	103.528.366	100,0	107.422.017	100,0	113.089.490	100,0	105,3

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Од укупно обрачунате премије, на премију неживотних осигурања односило се 102.310.488 КМ или 90,5%, док је премија животног осигурања износила 10.779.002 КМ или 9,5%. У односу на исти период претходне године, обрачуната премија неживотних осигурања је порасла за 5,3%, а премија животног осигурања за 5,2%. У укупно обрачунатој премији осигурања од одговорности за моторна возила, најзначајније учешће је имала премија обавезног осигурања од аутоодговорности са 99,4%. Учешће премије обавезног осигурања од аутоодговорности, у укупно обрачунатој премији осигурања друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, било је 63,1%, односно у укупно обрачунатој премији неживотних осигурања 69,7%.

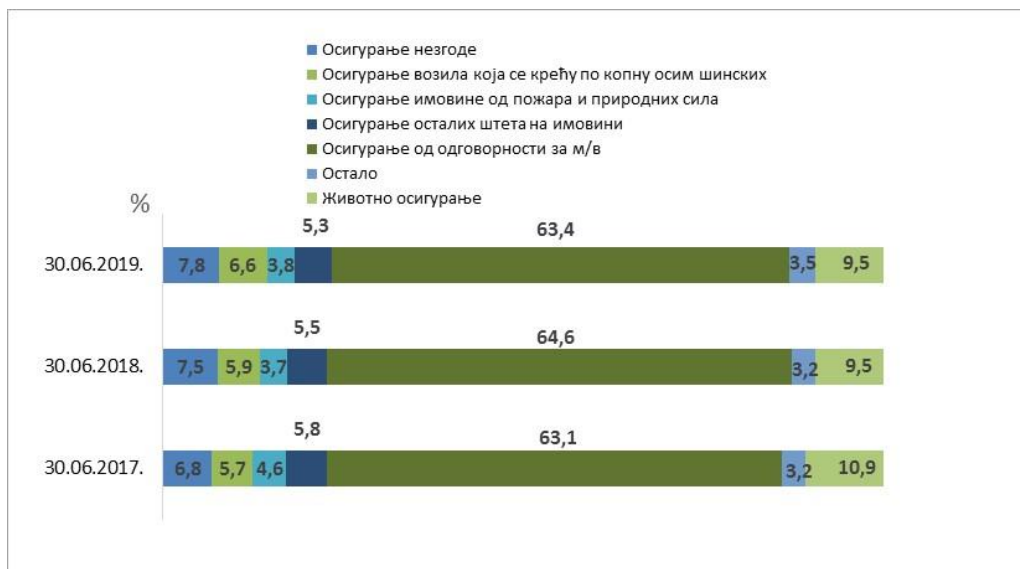
У наставку се дају графичке илустрације структуре укупно обрачунате премије друштава за осигурања са сједиштем у Републици Српској.

Графикон 2: Обрачуната премија животног и неживотног осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Графикон 3: Обрачуната премија према врстама осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

2.1.4.2. Обрачуната премија филијала друштава за осигурање са сједиштем у ФБиХ

У укупно обрачунатој премији, на тржишту осигурања Републике Српске, филијале друштава за осигурање са сједиштем у ФБиХ учествовале су са 23,0% , односно у износу од 26.443.562 КМ.

У наредној табели се даје преглед обрачунате премије филијала друштава са сједиштем у ФБиХ, на тржишту осигурања у Републици Српској.

Табела 12: Обрачуната премија по филијалама друштава из ФБиХ

(у КМ)

Р.Б.	ФИЛИЈАЛЕ ДРУШТАВА ЗА ОСИГУРАЊЕ ИЗ ФБИХ	Обрачуната премија						Индекс 2019/18
		30.06.2017.		30.06.2018.		30.06.2019.		
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Аса осигурање д.д.	2.089.619	9,8	2.910.505	11,2	3.192.429	12,1	109,7
2.	Adriatic osiguranje d.d.	609.354	2,9	3.228.394	12,4	3.039.676	11,5	94,2
3.	Camelija osiguranje d.d.	341.984	1,6	384.140	1,5	271.963	1,0	70,8
4.	Croatia osiguranje d.d.	739.442	3,5	1.365.135	5,2	1.272.183	4,8	93,2
5.	Euroherc osiguranje d.d.	3.255.831	15,3	3.823.591	14,7	4.011.785	15,2	104,9
6.	Vienna osiguranje d.d.	108.768	0,5	100.687	0,4	77.371	0,3	76,8
7.	Sarajevo osiguranje d.d.	2.301.399	10,8	1.978.926	7,6	1.320.766	5,0	66,7
8.	Uniqa osiguranje d.d.	2.198.748	10,3	2.452.062	9,4	2.371.787	9,0	96,7
9.	VGT osiguranje d.d.	339.686	1,6	69.420	0,3			
10.	Zovko osiguranje d.d.	2.418.143	11,3					
11.	Central osiguranje d.d.			1.250.658	4,8	1.249.854	4,7	99,9
12.	Grawe osiguranje d.d.					19.184	0,1	
УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА		14.402.975	67,5	17.563.518	67,4	16.826.999	63,6	95,8
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Adriatic osiguranje d.d.	78.117	0,4	41.551	0,2	19.190	0,1	46,2
2.	Croatia osiguranje d.d.	54.177	0,3	77.792	0,3	81.886	0,3	105,3
3.	Vienna osiguranje d.d.	3.634.530	17,0	3.833.624	14,7	4.223.449	16,0	110,2
4.	Uniqa osiguranje d.d.	2.786.040	13,1	3.996.866	15,3	4.572.198	17,3	114,4
5.	Триглав осигурање д.д.	376.262	1,8	546.177	2,1	719.841	2,7	131,8
УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА		6.929.126	32,5	8.496.010	32,6	9.616.563	36,4	113,2
УКУПНО ПРЕМИЈА		21.332.101	100,0	26.059.528	100,0	26.443.562	100,0	101,5

Извор: Извјештаји филијала друштава из ФБиХ

У структури премије филијала друштава за осигурање са сједиштем у ФБиХ, која је обрачуната на тржишту осигурања Републике Српске, неживотна осигурања су учествовала са 63,6%, а животна осигурања са 36,4%. Премија неживотних осигурања коју су филијале друштава за осигурање са сједиштем у ФБиХ обрачунале у Републици Српској је мања за 4,2%, док је премија животних осигурања повећана за 13,2%, у односу на исти период претходне године.

2.1.5. Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању

2.1.5.1. Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању на тржишту осигурања у Републици Српској

У наредној табели даје се преглед премије обрачунате путем заступника и брокера у осигурању на тржишту Републике Српске.

Табела 13: Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању на тржишту Републике Српске (у КМ)

Р.Б.	Субјекти на тржишту	30.06.2018.				30.06.2019.			
		Обрачуната премија путем заступника у осигурању		Обрачуната премија путем брокера у осигурању		Обрачуната премија путем заступника у осигурању		Обрачуната премија путем брокера у осигурању	
		Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији
1.	ДРУШТАВА ЗА ОСИГУРАЊЕ ИЗ РС	15.046.841	17,6%	3.593.837	4,2%	16.808.914	19,0%	3.431.114	3,9%
1.1.	Неживотна осигурања	7.476.641	9,8%	3.575.252	4,7%	8.201.041	10,5%	3.393.799	4,3%
1.2.	Животна осигурања	7.570.200	82,7%	18.585	0,2%	8.607.873	85,0%	37.315	0,4%
2.	ФИЛИЈАЛЕ ДРУШТАВА ИЗ ФБиХ	10.154.749	39,0%	424.195	1,6%	10.198.098	38,6%	228.880	0,9%
2.1.	Неживотна осигурања	3.880.558	22,1%	418.512	2,4%	2.977.700	17,7%	221.252	1,3%
2.2.	Животна осигурања	6.274.191	73,8%	5.683	0,1%	7.220.399	75,1%	7.628	0,1%
	УКУПНО	25.201.590	22,6%	4.018.031	3,6%	27.007.013	23,5%	3.659.993	3,2%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ

Премија на тржишту осигурања Републике Српске у првој половини 2019. године, обрачуната путем заступника и брокера у осигурању, износила је 30.667.006 КМ или 26,7% укупно обрачунате премије и већа је за 5,0%, у односу на исти период претходне године.

Премија неживотних осигурања, обрачуната путем заступника и брокера у осигурању, износила је 14.793.791 КМ или 15,6% премије неживотних осигурања и мања је за 3,6%. Путем заступника и брокера у осигурању, обрачунато је 15.873.215 КМ или 80,4% премије животних осигурања, а што представља повећање обрачунате премије животних осигурања путем ових канала продаје за 14,5%.

Путем заступника у осигурању обрачуната је премија у износу од 27.007.013 КМ, односно 23,5% укупно обрачунате премије, док је путем брокера у осигурању обрачунато 3.659.993 КМ или 3,2% укупне премије.

У наредној табели даје се преглед премије обрачунате путем заступника и брокера у осигурању на тржишту Републике Српске, по врстама осигурања.

Табела 14: Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању на тржишту Републике Српске, по врстама осигурања

(у КМ)

Врсте осигурања	30.06.2018.				30.06.2019.			
	Обрачуната премија путем заступника у осигурање		Обрачуната премија путем брокера у осигурању		Обрачуната премија путем заступника у осигурање		Обрачуната премија путем брокера у осигурању	
	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији
Осигурање незгоде	2.844.206	32,0%	2.110.411	23,8%	2.920.297	31,5%	2.040.794	22,0%
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских возила	745.579	9,1%	365.353	4,5%	916.440	9,8%	279.771	3,0%
Осигурање имовине од пожара и природних сила	297.622	6,8%	656.843	14,9%	287.061	6,3%	531.158	11,6%
Осигурање осталих штета на имовини	113.649	2,9%	478.014	12,1%	366.114	8,4%	224.767	5,2%
Осигурање од одговорности за моторна возила	6.804.614	10,4%	52.438	0,1%	6.036.707	9,5%	53.750	0,1%
Остало ³	551.529	17,4%	330.706	10,4%	652.122	17,7%	484.810	13,2%
Укупно неживотна осигурања	11.357.199	12,1%	3.993.764	4,2%	11.178.741	11,8%	3.615.050	3,8%
Укупно животна осигурања	13.844.391	78,4%	24.267	0,1%	15.828.272	80,2%	44.943	0,2%
УКУПНО	25.201.590	22,6%	4.018.031	3,6%	27.007.013	23,5%	3.659.993	3,2%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ

Највеће учешће обрачунате премије путем заступника (у укупно обрачунатој премији) забиљежено је у врстама животних осигурања и осигурања незгоде, а највеће учешће обрачунате премије путем брокера у осигурању (у укупно обрачунатој премији) у врстама осигурања од незгоде и осигурања имовине од пожара и природних сила. Премија осигурања од одговорности за моторна возила, обрачуната путем заступника и брокера у осигурању, учествовала је са 9,6% у укупно обрачунатој премији ове врсте осигурања.

2.1.5.2. Премија друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачуната путем заступника и брокера у осигурању⁴

Премија коју су друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачунала путем заступника и брокера у осигурању, у периоду од 01.01. до 30.06.2019. године, износила је 27.036.254 КМ или 23,9% укупно обрачунате премије. У односу на исти период претходне године, премија обрачуната путем ових канала продаје била је већа за 2.242.033 КМ или 9,0%.

У наредној табели даје се преглед премије друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, обрачунате путем заступника и брокера у осигурању, по врстама осигурања.

³ Односи се на 13 врста неживотних осигурања, које у укупној премији појединачно учествују око једног процента.

⁴ Премија коју су друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачунала путем заступника и брокера у осигурању укључује премију осигурања обрачунату на тржишту осигурања Републике Српске и ФБиХ

Табела 15: Премија друштава за осигурање обрачуната путем заступника и брокера у осигурању, по врстама осигурања

(у КМ)

Врста осигурања	30.06. 2018.				30.06.2019.			
	Обрачуната премија путем заступника		Обрачуната премија путем брокера		Обрачуната премија путем заступника		Обрачуната премија путем брокера	
	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Осигурање незгоде	2.329.858	28,9%	2.133.061	26,4%	2.715.851	30,9%	2.059.189	23,4%
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских возила	549.966	8,6%	278.078	4,4%	758.362	10,1%	309.875	4,1%
Осигурање имовине од пожара и природних сила	203.085	5,1%	668.797	16,8%	389.414	9,0%	634.429	14,7%
Осигурање осталих штета на имовини	99.382	1,7%	886.692	15,0%	278.043	4,7%	321.721	5,4%
Осигурање од одговорности за моторна возила	8.300.261	12,0%	102.384	0,1%	9.327.469	13,0%	50.265	0,1%
Остало ⁵	615.660	17,9%	517.633	15,0%	669.849	16,7%	703.273	17,5%
Укупно неживотна осигурања	12.098.213	12,4%	4.586.644	4,7%	14.138.988	13,8%	4.078.753	4,0%
Укупно животна осигурања	8.090.779	79,0%	18.585	0,2%	8.781.198	81,5%	37.315	0,3%
УКУПНО	20.188.992	18,8%	4.605.229	4,3%	22.920.186	20,3%	4.116.068	3,6%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Премија неживотних осигурања коју су друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачунала, путем заступника и брокера у осигурању, износила је 18.217.741 КМ (17,8% укупно обрачунате премије неживотних осигурања) и већа је за 9,2% у односу на исти период претходне године. Путем заступника и брокера у осигурању је обрачунато 8.818.513 КМ или 81,8% премије животних осигурања, а што представља повећање обрачунате премије путем ових канала продаје за 8,7%. Премија обрачуната путем заступника у осигурању износила је 22.920.186 КМ или 20,3% укупне премије, док је премија обрачуната путем брокера у осигурању износила 4.116.068 КМ или 3,6% укупне премије.

Највеће учешће обрачунате премије путем заступника (у укупно обрачунатој премији) забиљежено је у врстама животних осигурања и осигурања незгоде, а највеће учешће обрачунате премије путем брокера у осигурању (у укупно обрачунатој премији) забиљежено је у врстама осигурања од незгоде и осигурања имовине од пожара и природних сила. Премија осигурања од одговорности за моторна возила обрачуната путем заступника и брокера у осигурању, учествовала је са 13,1% у укупно обрачунатој премији ове врсте осигурања.

У наставку овог извјештаја, који се односи на осигурање, користиће се искључиво подаци и показатељи друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, а који произилазе из пословања ових друштава за осигурање и у Републици Српској и у ФБиХ.

⁵ Односи се на 13 врста неживотних осигурања, које у укупној премији појединачно учествују око једног процента.

2.2. Билансна структура

На основу достављених финансијских извјештаја друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, за период 01.01. до 30.06.2019. године, у овом поглављу се даје упоредни приказ и анализа основних билансних позиција.

2.2.1. Биланс стања

Вриједност пословне aktive и пасиве друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, са стањем на дан 30.06.2019. године, износила је 493.318.965 КМ и у односу на стање на дан 31.12.2018. године била је већа за 4,2%.

Скраћена шема aktive збирног биланса стања друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској дата је у сљедећој табели⁶:

Табела 16: Актива- укупно за сва друштва за осигурање из РС

А К Т И В А	31.12.2018. година		30.06.2019. година		Индекс 2019/18
	Износ	Удио	Износ	Удио	
А. СТАЛНА ИМОВИНА (I+II+III)	354.843.466	74,9%	364.872.216	74,0%	102,8
I Нематеријална средства	1.089.558	0,2%	1.173.962	0,2%	107,7
II Некретнине, инвестиционе некретнине, постројења, опрема и остала основна средства (1+2+3)	107.941.102	22,8%	111.375.618	22,6%	103,2
1. Земљиште, грађевински објекти, постројења и опрема	45.806.714	9,7%	45.874.839	9,3%	100,1
2. Инвестиционе некретнине	58.104.373	12,3%	61.210.922	12,4%	105,3
3. Основна средства у припреми и остала основна средства	4.030.015	0,9%	4.289.857	0,9%	106,4
III Дугорочни финансијски пласмани (1+2)	245.812.806	51,9%	252.322.635	51,1%	102,6
1. Учешће у капиталу зависних, придружених и осталих правних лица	3.724.396	0,8%	3.915.839	0,8%	105,1
2. Дугорочни финансијски пласмани матичним, зависним и осталим повезаним правним лицима, дугорочни финансијски пласмани у земљи и иностранству, финансијска средства која се држе до рока доспијења, финансијска средства расположива за продају и остали дугорочни финансијски пласмани	242.088.410	51,1%	248.406.796	50,4%	102,6
Б. ТЕКУЋА ИМОВИНА (I+II+III+IV)	118.696.093	25,1%	128.446.749	26,0%	108,2
I Залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји	1.323.029	0,3%	1.669.216	0,3%	126,2
II Краткорочна потраживања, пласмани и готовина	86.215.918	18,2%	93.765.177	19,0%	108,8
1. Потраживања по основу премије, учешћа у накнади штета и остали купци	12.882.165	2,7%	14.910.426	3,0%	115,7
2. Потраживања из специфичних послова и друга потраживања	7.074.460	1,5%	8.116.355	1,6%	114,7
3. Краткорочни финансијски пласмани	41.699.207	8,8%	42.756.398	8,7%	102,5
4. Готовина	24.560.087	5,2%	27.981.997	5,7%	113,9
III Активна временска разграничења	30.823.296	6,5%	32.796.841	6,6%	106,4
IV - Одложена пореска средства	333.851	0,1%	215.515	0,0%	64,6
ПОСЛОВНА АКТИВА (А+Б)	473.539.559	100,0%	493.318.965	100,0%	104,2
ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	3.811.929		3.835.968		100,6
УКУПНА АКТИВА	477.351.488		497.154.933		104,1

Извор: Биланси стања друштава за осигурање из РС

⁶ Напомена: Према Правилнику о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за друштва за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 63/16) у Биланс стања у колону – Износ на дан биланса претходне године уноси се почетно стање текућег периода.

У наредном графичком приказу представљена је структура пословне aktive.

Графикон 4: Структура пословне aktive друштава за осигурање из РС

Извор: Биланси стања друштава за осигурање из РС

У структури пословне aktive, са стањем на дан 30.06.2019. године, стална имовина је учествовала са 74,0%, а текућа имовина са 26,0%.

Стална имовина је повећана за 2,8%, а у оквиру које је повећан износ на свим њеним позицијама, односно повећан је износ нематеријалних средстава за 7,7%, некретнина, инвестиционих некретнина, постројења, опреме и осталих основних средстава за 3,2% и дугорочних финансијских пласмана за 2,6%. На раст износа исказаног на позицији некретнине, инвестиционе некретнине, постројења, опреме и остала основна средства утицало је повећање износа на свим ставкама, при чему је само пораст износа инвестиционих некретнина био номинално значајнији. У оквиру дугорочних финансијских пласмана, повећано је учешће у капиталу зависних, придружених и осталих правних лица за 5,1%, због улагања једног друштва за осигурање у повезано правно лица. На повећање дугорочних финансијских пласмана матичним, зависним и осталим повезаним правним лицима материјално значајнији утицај су имала улагања два друштва за осигурање у зависно, односно повезано правно лице, док повећање улагања у финансијска средства која се држе до рока доспијећа и у финансијска средства расположива за продају произилази из повећања износа уложених средстава за покриће техничких резерви и минималног гарантног фонда у хартије од вриједности.

Повећање износа на свим позицијама текуће имовине, резултирало је повећањем укупног износа текуће имовине за 8,2%, односно залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји повећана су за 26,2%, краткорочна потраживања, пласмани и готовина за 8,8%, те активна временска разграничења за 6,4%. Учешће износа исказаног на ставкама залиха, сталних средстава и средстава обустављеног пословања намијењених продаји, у износу пословне aktive, је тек 0,3%, тако да повећање од 26,2% није имало материјалну значајност. На повећање износа потраживања по основу премије, учешћа у накнади штета и остали купци (15,7%) утицало је повећање потраживања по основу премије неживотних осигурања од 24,4%, те мање промјене износа осталих краткорочних потраживања. Најзначајније учешће у исказаном износу потраживања из специфичних послова и других потраживања, која су повећана за 14,7%, имала су потраживања која се односе на уплаћене порезе на добит, те потраживања по основу остварених приноса на улагања. Повећање укупног износа краткорочних финансијских пласмана произилази из повећања износа краткорочних финансијских

пласмана у земљи једног друштва за осигурање, те промјена код појединачних друштава у износима орочених депозита, финансијских средстава по фер вриједности кроз биланс успјеха намијењених трговању и финансијских средстава означених по фер вриједности кроз биланс успјеха. Повећање износа готовине (13,9%) је у вези са повећањем износа средстава на рачунима друштава за осигурање, а која у складу са правилником који регулише улагања средстава друштава за осигурање служе за покриће техничких резерви.

Промјене износа на ставкама активних временских разграничења код појединачних друштава за осигурање резултирало је повећањем укупног износа активних временских разграничења за 6,4%, а везано је за промјене износа на ставкама разграничених трошкова прибаве, учешћа реосигуравача у резервама за штете и учешће реосигуравача у преносној премији.

Смањење износа одложених пореских средстава за 35,4% нема материјалну значајност, јер је учешће износа исказаног на овој позицији, са стањем на дан 30.06.2019. године, било тек 0,04%.

Ванбилансна актива, односно пасива, је незнатно повећана (0,6%) у односу на стање на дан 31.12.2018. године. Дио ове позиције односи се на државну имовину (грађевинске објекте које користи друштво за осигурање Wiener osiguranje a.d) и на отписана потраживања једног друштва за осигурање.

Скраћена шема пасиве збирног биланса стања друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској за 2018. и 2019. годину, дата је у сљедећој табели:

Табела 17: Пасива - укупно за сва друштва за осигурање

ПАСИВА	31.12.2018. година		30.06.2019. година		Индекс 2019/18
	Износ	Удио	Износ	Удио	
А. КАПИТАЛ	152.741.155	32,3%	144.120.236	29,2%	94,4
1. Основни капитал	106.820.292	22,6%	106.820.292	21,7%	100,0
2. Емисиона премија	6.251.900	1,3%	5.838.218	1,2%	93,4
3. Емисиони губитак	4.045.946	0,9%	4.045.946	0,8%	100,0
4. Резерве из добитка	6.507.655	1,4%	7.126.812	1,4%	109,5
5. Ревалоризационе резерве	3.089.358	0,7%	3.255.274	0,7%	105,4
6. Нереализовани добици по основу финансијских средстава расположивих за продају	6.002.917	1,3%	6.583.406	1,3%	109,7
7. Нереализовани губици по основу финансијских средстава расположивих за продају	2.310.034	0,5%	1.321.841	0,3%	57,2
8. Нераспоређени добитак (9+10)	43.679.928	9,2%	35.172.018	7,1%	80,5
9. Нераспоређени добитак ранијих година	10.997.693	2,3%	19.140.864	3,9%	174,0
10. Нераспоређени добитак текуће године	32.682.235	6,9%	16.031.154	3,2%	49,1
11. Губитак до висине капитала (12+13)	13.254.915	2,8%	15.307.997	3,1%	115,5
12. Губитак ранијих година	9.432.585	2,0%	13.273.538	2,7%	140,7
13. Губитак текуће године	3.822.330	0,8%	2.034.459	0,4%	53,2
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	101.579.624	21,5%	107.991.566	21,9%	106,3
В. ОБАВЕЗЕ (1+2)	219.218.780	46,2%	241.207.163	48,9%	110,0
1. Дугорочне обавезе	2.292.846	0,5%	3.096.968	0,6%	135,1
2. Краткорочне обавезе и ПВР	216.925.934	45,8%	238.110.195	48,3%	109,8
2.1. Преносна премија ЖО	5.692.266	1,2%	5.483.081	1,1%	96,3
2.2. Преносна премија НЖО	108.575.009	22,9%	114.300.544	23,2%	105,3
2.3. Резервисане штете ЖО	912.316	0,2%	1.211.689	0,2%	132,8
2.4. Резервисане штете НЖО	72.900.962	15,4%	74.495.697	15,1%	102,2
2.5. Друга пасивна разграничења	4.288.880	0,9%	5.308.681	1,1%	123,8
2.6. Остале краткорочне обавезе	24.556.501	5,2%	37.310.503	7,6%	151,9
Г. ПОСЛОВНА ПАСИВА	473.539.559	100,0%	493.318.965	100,0%	104,2
Д. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	3.811.929		3.835.968		100,6
Ђ. УКУПНА ПАСИВА	477.351.488		497.154.933		104,1

Извор: Биланси стања друштава за осигурање из Републике Српске

У наредном графичком приказу је представљена структура пословне пасиве.

Графикон 5: Структура пословне пасиве друштава за осигурање

Извор: Биланси стања друштава за осигурања из РС

У структури пословне пасиве, са стањем на дан 30.06.2019. године, капитал је учествовао са 29,2%, дугорочна резервисања са 21,9% и обавезе са 48,9%, при чему су техничке резерве (преносна премија и резервисане штете) чиниле 81,0% укупних обавеза.

Треба истаћи да су, у структури пословне пасиве, износи преносне премије и резервисаних штета животних и неживотних осигурања учествовали са 39,6%, математичке резерве и резервисања за учешће у добитку код животних осигурања са 21,5% и капитала са 29,2%, односно износи исказани на овим позицијама учествовали су укупно са 90,3% у пословној пасиви. Износи исказани на овим позицијама и њихов међусобни однос био је у складу са основном дјелатношћу и структуром портфеља друштава за осигурање.

Капитал је смањен за 5,6%, у оквиру којег су смањени износи на ставкама емисиона премија (6,6%) и нераспоређени добитак (19,5%). Поред наведеног, на смањење капитала утицало је и повећање губитка до висине капитала за 15,5%. У оквиру позиције капитал, повећани су износи на ставкама резерве из добитка (9,5%), ревалоризационе резерве (5,4%) и нереализовани добици по основу финансијских средстава расположивих за продају (9,7%), док је смањен износ нереализованих губитака по основу финансијских средстава расположивих за продају (42,8%). На ставкама основни капитал, односно акцијски капитал и емисиони губитак није било промјена износа.

На позицији дугорочна резервисања забиљежен је пораст од 6,3%, у оквиру које је повећан износ математичке резерве за 6,7% и резерве за учешће у добитку животних осигурања за 5,0%. Износ математичке резерве и резервисања за учешће у добитку животних осигурања чинили су 98,4% исказаног износа дугорочних резервисања. Повећање износа математичке резерве и резервисања за учешће у добитку животних осигурања резултат је сазријевања портфеља и раста обрачунате премије животних осигурања.

Укупне обавезе повећане су за 10,0%, у оквиру којих су повећане дугорочне обавезе за 35,1%, те краткорочне обавезе и пасивна временска разграничења за 9,8%. Дугорочне обавезе су се процентуално значајно повећале, али њихово учешће је било тек 0,6% у пословној пасиви. Износи преносне премије и резервисаних штета животних и неживотних осигурања учествовали су са 82,1%, док су обавезе по основу

штета и уговорених износа чиниле тек 0,2% укупног износа краткорочних обавеза и пасивних временских разграничења. Друга пасивна временска разграничења су повећана за 23,8%, у оквиру којих је повећан износ преносне премије саосигурања, реосигурања и ретроцесија и резервисања за удјеле у штетама по основу саосигурања, реосигурања и ретроцесија, а везано је за реализацију закључених уговора о реосигурању.

На повећање осталих краткорочних обавеза значајан утицај је имало повећање обавеза за премију реосигурања у иностранству код три друштва за осигурање, те обавеза по основу дивиденде код четири друштва за осигурање.

2.2.2. Биланс успјеха

Скраћена шема збирног биланса успјеха друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, за прво полугодиште 2018. и 2019. године, дата је у сљедећој табели.

Табела 18: Биланс успјеха - укупно за сва друштва за осигурање из РС

ПОЗИЦИЈА	30.06.2018.		30.06.2019.		Индекс 2019/18
	Износ	Удио	Износ	Удио	
(у КМ)					
А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Пословни приходи (1+2+3+4+5+6)	113.698.890	93,3%	116.647.039	92,1%	102,6
1. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија животних осигурања	10.940.745		11.313.104		103,4
2. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија неживотних осигурања	92.087.904		96.787.382		105,1
3. Приходи по основу учешћа саосигурања, реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотних осигурања	3.639.665		1.581.105		43,4
4. Приходи од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања	1.336.897		1.206.698		90,3
5. Приходи од поврата пореских и других дажбина и приходи од премија, субвенција, дотација, донација и сл.	52.801		140.213		265,5
6. Други пословни приходи	5.640.878		5.618.537		99,6
II - Пословни расходи (1+2)	97.335.445	95,1%	104.377.639	94,4%	107,2
1. Функционални расходи (1.1.+1.2.+1.3.)	58.767.289		57.872.535		98,5
1.1. Расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе	8.502.199		8.077.355		95,0
1.2. Накнаде штета, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања	3.910.589		4.032.607		103,1
1.3. Накнаде штета и остале накнаде неживотних осигурања	46.354.501		45.762.573		98,7
2. Трошкови спровођења осигурања	38.568.157		46.505.104		120,6
III - Пословни добитак/губитак (I-II)	16.363.445		12.269.400		75,0
Б. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Финансијски приходи	5.062.562	4,2%	5.547.634	4,4%	109,6
II - Финансијски расходи	256.515	0,3%	271.795	0,2%	106,0
III - Финансијски добитак/губитак (I-II)	4.806.047		5.275.839		109,8
АБ - Добитак/губитак редовне активности (AIII+BIII)	21.169.492		17.545.239		82,9
В. ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Остали приходи	2.851.701	2,3%	1.862.368	1,5%	65,3
II - Остали расходи	3.477.231	3,4%	3.822.330	3,5%	109,9
III - Добитак/губитак по основу осталих прихода и расхода (I-II)	-625.530		-1.959.962		313,3
Г. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ					
I - Приходи од усклађивања вриједности имовине	231.270	0,2%	1.357.795	1,1%	587,1
II - Расходи од усклађивања вриједности имовине	408.492	0,4%	1.697.390	1,5%	415,5
III - Добитак/губитак по основу усклађивања вриједности имовине (I-II)	-177.222		-339.595		191,6
Д. ПРИХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА	25.394	0,0%	69.834	0,1%	275,0

П О З И Ц И Ј А	30.06.2018.		30.06.2019.		Индекс 2019/18
	Износ	Удио	Износ	Удио	
Д I- РАСХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА	171.202	0,2%	302.002	0,3%	176,4
Ђ. ДОБИТАК /ГУБИТАК ПРИЕ ОПОРЕЗИВАЊА (АБ+VIII+ ГIII+Д-Д1)	20.220.932		15.013.514		74,2
Е. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ -Порески расходи периода	1.149.351		991.679		86,3
Ж. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОДИ ПЕРИОДА	12.000		30.000		250,0
З. НЕТО ДОБИТАК /НЕТО ГУБИТАК ПЕРИОДА (Ђ-Е-Ж)=(З 1- З 2)	19.059.581		13.991.835		73,4
1. Нето добитак текуће године	19.331.205		16.026.294		82,9
2. Нето губитак текуће године	271.623		2.034.459		749,0
И. ОСТАЛИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ У ПЕРИОДУ					
I - Добици утврђени директно у капиталу			1.108.027	0,8%	
II - Губици утврђени директно у капиталу	735.606	0,7%	18.679	0,0%	2,5
III - Порез на добитак који се односи на остале добитке и губитке	32.961	0,0%	81.974	0,1%	248,7
Ј. УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (З+ИI-ИII±ИIII)	18.356.936		14.999.209		81,7
К. УКУПНИ ПРИХОДИ И ДОБИЦИ (АI+БI+ВI+ГI+Д+И1)					
К. УКУПНИ РАСХОДИ И ГУБИЦИ (АII+БII+ВII+ГII+ДI+ИII ± ИIII+Ж)	121.869.817	100,0%	126.592.697	100,0%	103,9
Л.УКУПАН БРУТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (К-Л)	102.363.530	100,0%	110.601.809	100,0%	108,0
Љ. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ (Е)	19.506.287		15.990.888		82,0
М. УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (Љ-М)=Ј	1.149.351		991.679		86,3
	18.356.936		14.999.209		81,7

Извори: финансијски извјештаји друштава за осигурање из РС

Укупни приходи, укључујући и добитке утврђене директно у капиталу, у првој половини 2019. године, износили су 126.592.697 КМ и били су већи, у односу на исти период претходне године, за 3,9%.

Пословни приходи чинили су 92,1% укупних прихода, износили су 116.647.039 КМ и били су већи за 2,6%. У оквиру пословних прихода дошло је до повећања прихода од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија животних осигурања за 3,4% и неживотних осигурања за 5,1%, на шта је утицај имало повећање обрачунате премије. Повећање је забиљежено на ставки приходи од поврата пореских и других даџбина и приходи од премија, субвенција, дотација, донација и сл (2,6 пута), али учешће ових прихода је тек 0,1% у пословним приходима. У оквиру пословних прихода, смањење је забиљежено код прихода по основу учешћа саосигурања, реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотних осигурања за 56,6%, јер је у претходном извјештајном периоду било исказано повећање прихода по овом основу због реализације осигураног случаја који је у значајнијем износу покривао реосигуравач. Смањење прихода од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања од 9,7%, те и смањење других пословних прихода за 0,4% није имало материјалну значајност са становишта оствареног резултата.

Финансијски приходи чинили су 4,4% укупних прихода и били су већи за 9,6%. Остали приходи су учествовали са 1,5% у укупним приходима и били су мањи за 34,7%, а што је резултат мањег износа наплате отписаних потраживања код два друштава за осигурање.

Приходи од усклађивања вриједности имовине порасли су за 5,8 пута и то углавном код два друштва за осигурање и односе се на приходе од усклађивања вриједности нематеријалних средстава, некретнина постројења, опреме и инвестиционих некретнина.

Приходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година су повећани за 2,7 пута, међутим због ниског учешћа у укупним приходима њихов утицај на укупан резултат није имао материјалну значајност. Добици утврђени директно у капиталу произилазе из добитака по

основу промјене фер вриједности хартија од вриједности расположивих за продају код три друштва за осигурање.

Укупни расходи, укључујући и губитке утврђене директно у капиталу, износили су 110.601.809 КМ и били су већи за 8,0%.

Пословни расходи чинили су 94,4% укупних расхода, износили су 104.377.639 КМ. У структури пословних расхода, функционални расходи су учествовали са 55,4%, и мањи су за 1,5% у односу на исти период претходне године. У оквиру функционалних расхода повећале су се накнаде штета, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања за 3,1%, због повећања износа расхода по основу премија и провизија реосигурања и резервисања за штете по основу животних осигурања. Са друге стране, смањен је износ расхода за дугорочна резевисања и функционалне доприносе за 5,0% и износ по основу накнаде штета и осталих накнада неживотних осигурања за 1,3%. Трошкови спровођења осигурања учествовали су са 44,6% у пословним расходима и повећани су за 20,6%, а чине их трошкови амортизације и резервисања (3,5%), трошкови материјала, енергије, услуга и нематеријални трошкови (64,8%) и трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи (31,7%).

Финансијски расходи учествовали су у укупним расходима са 0,2%, остали расходи са 3,5%, расходи од усклађивања вриједности имовине са 1,5%, расходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година са 0,3% и губици утврђени директно у капиталу са 0,02%. Због малог учешћа у укупним расходима, промјене на позицијама наведених расхода нису имали материјално значајан утицај на укупан нето резултат, без обзира на њихову релативну промјену.

Пословни добитак износио је 12.269.400 КМ и био је мањи за 25,0%, док је добитак из редовне активности (када се укључе финансијски приходи и расходи) износио 17.545.239 КМ и био је мањи за 17,1%.

Нето резултат периода је добитак у износу од 13.991.835 КМ. Десет друштава за осигурање је исказало нето добитак у износу од 16.026.294 КМ, док је пет друштава исказало нето губитак у износу од 2.034.459 КМ. Укупан нето резултат у обрачунском периоду на нивоу сектора, добијен као разлика укупних прихода и добитака утврђених директно у капиталу, са једне стране, и укупних расхода, губитака утврђених директно у капиталу и текућег и одложеног пореза на добит, са друге стране, био је добитак у износу од 14.999.209 КМ.

2.3. Финансијски и технички показатељи

2.3.1. Обрачун и покривеност техничких резерви прописаним облицима активе

2.3.1.1. Укупно обрачунате техничке резерве

Актуарски заснован обрачун техничких резерви је битан предуслов за одржавање солвентности друштава за осигурање, чиме се доприноси бољој заштити интереса осигураника и корисника осигурања, као и јачању повјерења у дјелатност осигурања. Правила обрачуна техничких резерви прописана су подзаконским актима Агенције, а њихова адекватна примјена предмет је контроле, како овлашћених актуара, тако и Агенције кроз обавезне извјештаје које друштва за осигурање достављају периодично и кроз непосредне контроле.

У наредном графикону илуструје се преглед укупно обрачунатих техничких резерви свих друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској.

Графикон 6: Укупно обрачунате техничке резерве свих друштава за осигурање из РС

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Са стањем на дан 30.06.2019. године, износ укупно обрачунатих техничких резерви свих друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској био је већи за 9,2%, у односу на стање на дан 30.06.2018. године.

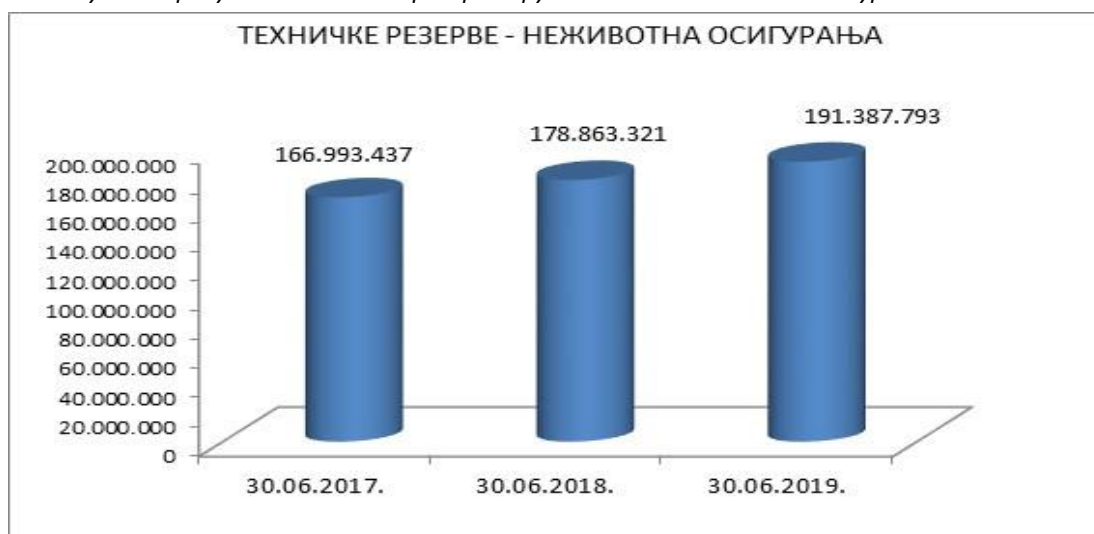
Ради одржавања финансијске способности извршавања обавеза по основу исплате штете и накнада из уговора о осигурању, друштво за осигурање је дужно да средства за покриће техничких резерви улаже у прописане облике средстава, уз примјену принципа сигурности, профитабилности, те водећи рачуна о дисперзији улагања.

С обзиром да се примјењују различити услови и ограничења улагања код животних и неживотних осигурања, у наставку се даје одвојена анализа улагања средстава за покриће техничких резерви.

2.3.1.2. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за неживотних осигурања

Укупно обрачунате техничке резерве неживотних осигурања, са стањем на дан 30.06.2019. године, износиле су 191.387.793 KM и биле су веће у односу на исти дан претходне године за 7,0%. Повећање износа обрачунатих техничких резерви везано је за повећање износа обрачунате премије и реализацију ризика преузетих закључивањем уговора о осигурању.

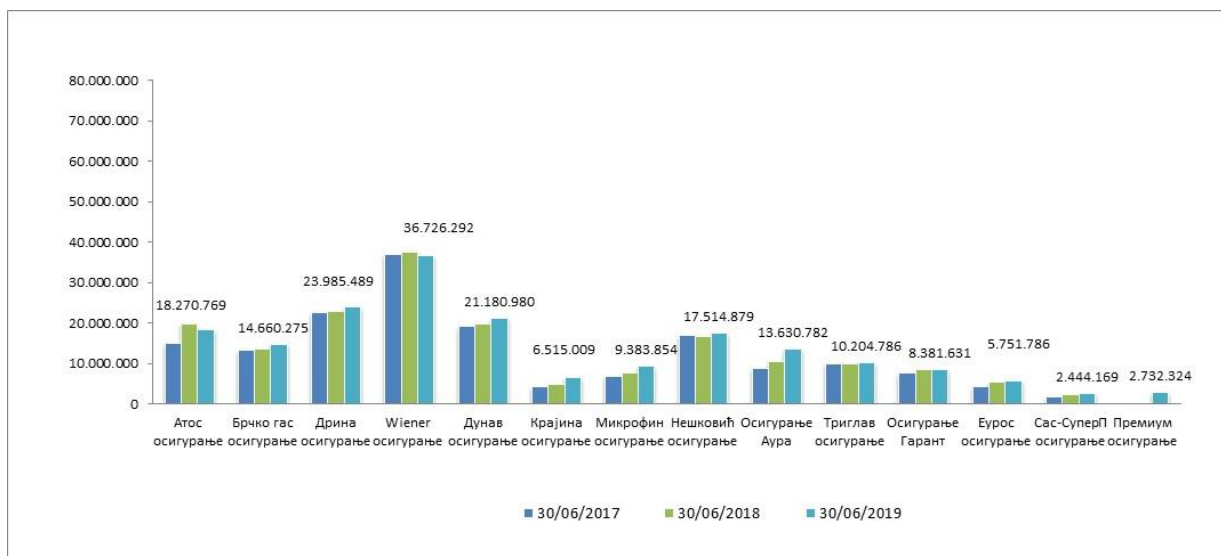
Графикон 7: Укупно обрачунате техничке резерве друштава за неживотна осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

У наредном графикаону приказане су обрачунате техничке резерве неживотних осигурања појединачно, по друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској.⁷

Графикон 8: Преглед обрачунатих техничких резерви неживотних осигурања по друштвима за осигурање из РС

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Из графикаона се види да је, са стањем на дан 30.06.2019. године, у односу на исти дан претходне године, код три друштва за осигурање дошло до смањења износа обрачунатих техничких резерви, а што је узроковано смањењем износа обрачунате преносне премије због мањег износа обрачунате премије једног друштва за осигурање, док је код два друштва за осигурање у вези са обрачуном резерви за штете.

У наредном графикаону приказана је структура улагања средстава за покриће укупно обрачунатих техничких резерви неживотних осигурања.

Графикон 9: Структура улагања средстава за покриће укупно обрачунатих техничких резерви неживотних осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

⁷ У графикаону није дат податак о обрачунатим техничким резервама неживотних осигурања за Grawe osiguranje а.д. Бања Лука јер је, њихов износ тек 4.768 КМ (0,00249%), а што је у складу са обрачуноматом премијом неживотних осигурања овог друштва. Стога овај податак не би био видљив на графикаону.

У структури укупних улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања, најзначајније учешће имали су орочени депозити, хартије од вриједности и некретнине са укупним учешћем од 82,2%. Улагања у хартије од вриједности, првенствено у обвезнице чији је емитент Република Српска, биљеже раст. Везано за улагања у некретнине, континуирано је присутан ризик реалности процјене њихове вриједности.

Са стањем на дан 30.06.2019. године, једно друштво за осигурање исказало је недостатак средстава за покриће техничких резерви. Код осталих друштава за осигурање која се баве неживотним осигурањима обезбијеђена је квантитативна и квалитативна усклађеност са прописаним захтјевима покрића техничких резерви неживотних осигурања.

2.3.1.3. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за животна осигурање

Укупно обрачунате техничке резеве животних осигурања, са стањем на дан 30.06.2019. године, износиле су 112.950.126 КМ и биле су веће, у односу на исти дан претходне године, за 13,1%. Раст обрачунатих техничких резерви животних осигурања је стабилан и у складу је са растом и старосном структуром портфеља животних осигурања.

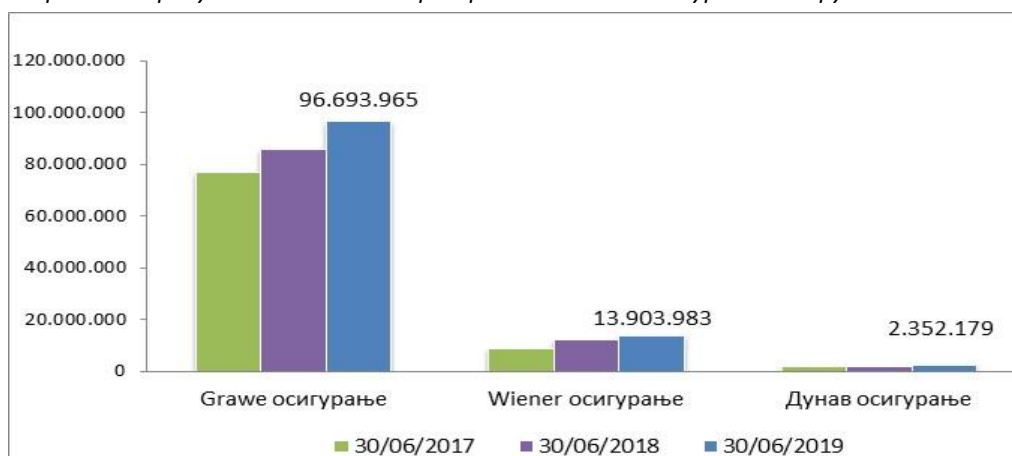
Графикон 10: Укупно обрачунате техничке резерве животних осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

У наредном графикону приказане су обрачунате техничке резерве животних осигурања, појединачно по друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској.

Графикон 11: Преглед обрачунатих техничких резерви животних осигурања по друштвима за осигурање из РС

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Разлика у износу обрачунатих техничких резерви животних осигурања између појединачних друштава за осигурање је сразмјерна учешћу ових друштава у укупној премији животних осигурања и у складу је са разликама у старосној структури портфеља.

У наредном графикону приказана је структура улагања средстава за покриће укупно обрачунатих техничких резерви животних осигурања.

Графикон 12: Структура улагања средстава за покриће укупно обрачунатих техничких резерви животних осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

У структури укупних улагања средстава за покриће укупно обрачунатих техничких резерви животних осигурања најзначајније учешће имале су хартије од вриједности, првенствено обвезнице чији је емитент Република Српска.

Код свих друштава која се баве животним осигурањима континуирано је обезбијеђена квантитативна и квалитативна усклађеност са прописаним захтјевима покрића техничких резерви животних осигурања.

2.3.2. Показатељи о исплаћеним одштетама и другим накнадама из осигурање

У наставку се дају основни подаци у вези са рјешавањем и исплатом одштета и других накнада по основу уговора о осигурању (у даљем тексту: обавезе из осигурања).

У првој половини 2019. године, друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској су осигураницима и корисницима осигурања исплатила 34.901.432 КМ, или 2,2% мање у односу на исти период претходне године.

Табела 19: Износ исплаћених обавеза из осигурања по врстама осигурања

ВРСТА ОСИГУРАЊА	(у КМ)		
	30.06.2017.	30.06.2018.	30.06.2019.
Осигурање незгоде	2.087.381	2.628.220	3.081.562
Здравствено осигурање	173.586	449.837	243.634
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских возила	4.495.802	4.381.932	5.130.632
Осигурање робе у превозу	6.101	4.041	26.726
Осигурање имовине од пожара и природних сила	600.973	936.238	1.250.253
Осигурање осталих штета на имовини	388.952	478.382	691.996
Осигурање од одговорности за моторна возила	16.905.067	23.123.407	20.926.226
Осигурање од опште грађанске одговорности	190.316	172.219	133.614

ВРСТА ОСИГУРАЊА	30.06.2017.	30.06.2018.	30.06.2019.
Осигурање кредита		830	33.468
Осигурање гаранција			861
Осигурање од различитих финансијских губитака	16.840	29.591	31.959
Осигурање помоћи	937	506	641
УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	24.865.954	32.205.204	31.551.571
Животно осигурање	3.433.183	3.038.149	2.816.419
Ренте		1.324	1.332
Додатна осигурања уз осигурање живота	390.307	446.823	532.111
УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	3.823.490	3.486.296	3.349.861
УКУПНО	28.689.444	35.691.500	34.901.432

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Укупно исплаћене обавезе из неживотних осигурања износиле су 31.551.571 КМ и мање су за 2,0%, у односу на исти период претходне године. Корисницима животног осигурања, у овом извјештајном периоду, исплаћено је 3.349.861 КМ, што у односу на исти период 2018. године представља смањење за 3,9%.

У наредној табели приказани су показатељи ефикасности у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за животна и неживотна осигурања, израчунати на основу збирних износа односних позиција из извјештаја друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској.

Табела 20: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања

Опис	30.06.2017.	30.06.2018.	30.06.2019.
Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања у неживотним осигурањима	68,9%	70,7%	72,6%
Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања у животним осигурањима	83,8%	81,4%	76,4%
Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања у неживотним осигурањима	96,7%	98,0%	97,9%
Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања у животним осигурањима	99,5%	100,0%	99,7%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања представља однос броја укупно ријешених и укупно евидентираних захтјева. Стопа исплате обавеза из осигурања представља однос броја укупно исплаћених и укупно ријешених одштетних захтјева. У посматраном периоду није било значајнијих промјена код ових показатеља.

У наредној табели дате су стопе ефикасности у рјешавању и исплати обавеза из осигурања у врсти: осигурање од одговорности за моторна возила, по друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској.

Табела 21: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања у врсти: осигурање од одговорности за моторна возила на дан 30.06.2019. године

Р.Б.	Друштво за осигурање	Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања	Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања
1.	Атос осигурање а.д.	77,2%	99,2%
2.	Д.Д. Брчко-гас осигурање	64,9%	100,0%
3.	Дрина осигурање а.д.	61,8%	100,0%
4.	Еурос осигурање а.д.	63,9%	98,7%
5.	Дунав осигурање а.д.	63,5%	94,0%
6.	Wiener осигурање а.д.	58,5%	94,3%
7.	Крајина осигурање а.д.	41,6%	86,2%

Р.Б.	Друштво за осигурање	Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања	Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања
8.	Микрофин осигурање а.д.	83,4%	100,0%
9.	Нешковић осигурање а.д.	63,0%	94,4%
10.	Осигурање Аура а.д.	80,9%	100,0%
11.	Осигурање Гарант д.д.	64,1%	99,8%
12.	Премиум осигурање а.д.	65,5%	100,0%
13.	САС-СуперП осигурање а.д.	90,5%	100,0%
14.	Триглав осигурање а.д.	65,7%	97,2%
	УКУПНО:	67,6%	97,9%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из Републике Српске

Потребно је напоменути да стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања, зависи и од објективних фактора на које друштво за осигурање није у могућности да утиче (нпр. старости портфеља друштва за осигурање, начина евидентирања одштетних захтјева, броја одштетних захтјева у судском спору и захтјева са непотпуном документацијом и сл), те да би била мјеродаван показатељ потребно је посматрати заједно са осталим показатељима.

2.3.3. Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио

Рацио штета представља однос мјеродавних штета и мјеродавне премије, док рацио трошкова представља учешће трошкова спровођења осигурања у обрачунатој премији. Комбиновани рацио показује резултат обављања послова осигурања прије укључивања резултата од улагања, а рачуна се као збир рациа трошкова и рациа штета.

У наредном табеларном прегледу приказани су рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио за неживотна осигурања, израчунати на основу збирних износа напријед наведених позиција из извјештаја друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској.

Табела 22: Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио неживотних осигурања

Опис	30.06.2018.	30.06.2019.
Рацио штета (%)	38,4	35,4
Рацио трошкова (%)	34,2	42,0
Комбиновани рацио (%)	72,6	77,4

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Уколико је комбиновани рацио мањи од 100, разлика између 100 и комбинованог рациа представља позитиван резултат из послова осигурања, а уколико је комбиновани рацио већи од 100, та разлика представља негативан резултат из послова осигурања.

Са стањем на дан 30.06.2019. године, комбиновани рацио је био испод 100, што значи да је остварен позитиван резултат из послова осигурања, при чему је, у односу на исти дан претходне године, рацио трошкова повећан због повећања трошкова спровођења осигурања, док је рацио штета смањен због смањења мјеродавних штета.

2.3.4. Показатељи рентабилност имовине и рентабилности властитих средстава

У наредном табеларном прегледу приказана је рентабилност имовине и рентабилност властитих средстава, израчуната на основу збирних износа позиција из извјештаја друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској.

Табела 23: Показатељи рентабилности

Опис	30.06.2018.	30.06.2019.
Поврат на уложену имовину (ROA) (%)	4,1	2,9
Поврат на уложени властити капитал (ROE) (%)	13,3	9,4

Извор: Извјештаји друштва за осигурања из РС

Показатељ рентабилности имовине (ROA) рачуна се као однос нето резултата периода и просјечне aktive, а представља мјеру приноса на укупну активу. Показатељ рентабилности капитала (ROE) представља однос између нето резултата периода и просјечног капитала, а показује колики је поврат на уложени властити капитал.

Вриједности наведених показатеља, са стањем на дан 30.06.2019. године, указују да су и рентабилност имовине и рентабилност капитала смањене у односу на исти дан претходне године, а што је резултат смањења нето резултата периода.

2.3.5. Остали показатељи пословања

У наредном табеларном прегледу приказани су остали показатељи пословања, израчунати на основу збирних износа позиција из извјештаја друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској.

Табела 24: Остали показатељи пословања друштва за осигурање

Опис	30.06.2018.	30.06.2019.
Премија по запосленом (у КМ)	75.278	72.633
Укупан приход по запосленом (у КМ)	85.403	80.594
Добит по запосленом (у КМ)	12.864	8.986
Добит/Укупан приход (%)	15,1	11,2
Рацио солвентности (%)	144,8	142,5
Општа ликвидност (%)	4,1	3,4

Извор: Извјештаји друштва за осигурање из РС

Из претходне табеле се види да су сви показатељи, обрачунати са стањем на дан 30.06.2019. године, били мањи у односу на исти дан претходне године. На смањење показатеља утицај је имао остварен мањи нето резултат периода, мањи приходи и пораст укупних расхода, у односу на претходни период. Такође, број запослених је брже растао од обрачунате премије и остварених прихода, што је утицало на смањење премије по запосленом и укупних прихода по запосленом. На смањење добити по запосленом, те односа добити и укупних прихода утицало је смањење нето резултата периода. Рацио солвентности, иако је незнатно смањен у односу на исти период прошле године, и даље показује да солвентност није била угрожена. Коефицијент опште ликвидности је значајно већи од 1, што одражава способност измирења обавеза у роковима доспијећа.

3. ДОБРОВОЉНО ПЕНЗИЈСКО ОСИГУРАЊЕ

3.1.1. Друштво за управљање добровољним пензијским фондом

Дјелатност добровољног пензијског осигурања, у извјештајном периоду, обављало је једно друштво за управљање добровољним пензијским фондом, а то је: Друштво за управљање Европским добровољним пензијским фондом а.д. Бања Лука. Након добијања дозволе за организовање и управљање једним добровољним пензијским фондом, ово друштво је крајем 2017. године почело са обављањем дјелатности добровољног пензијског осигурања.

Према структури власништва, са стањем на дан 30.06.2019. године, Друштво за управљање Европским добровољним пензијским фондом а.д. Бања Лука је било у већинском страном власништву са учешћем од 67% у укупном капиталу („Скупна“ д.д. Љубљана 34%, „European Bank for Reconstruction and Development“ 16,5% и „Enterprise Expansion Fund“ 16,5%).

У наредној табели је приказан скраћени биланс стања друштва за управљање добровољним пензијским фондом, са стањем на дан 31.12. 2018. и 30.06 2019. године.

Табела 25: Биланс стања друштва за управљање добровољним пензијским фондом

ПОЗИЦИЈА	(у КМ)				
	31.12. 2018.	%	30.06. 2019.	%	Индекс 2019/18
АКТИВА					
А. СТАЛНА СРЕДСТВА	1.529.813	43,1	1.507.087	45,1	98,5
I - Нематеријална средства	26.027	0,7	25.676	0,8	98,7
II - Некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине	153.786	4,3	131.411	3,9	85,5
III - Биолошка средства и средства културе	0	0,0	0	0,0	
IV - Дугорочни финансијски пласмани	1.350.000	38,0	1.350.000	40,4	100,0
V - Одложена пореска средства	0	0,0	0	0,0	
Б. ТЕКУЋА СРЕДСТВА	2.021.022	56,9	1.834.305	54,9	90,8
I - Залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји	0	0,0	0	0,0	
II - Краткорочна потраживања, краткорочни пласмани и готовина	2.021.022	56,9	1.834.305	54,9	90,8
III - Одложена пореска средства	0	0,0	0	0,0	
В. ПОСЛОВНА СРЕДСТВА	3.550.835	100,0	3.341.392	100,0	94,1
Г. ГУБИТАК ИЗНАД ВИСИНЕ КАПИТАЛА	0	0,0	0	0,0	
Д. ПОСЛОВНА АКТИВА	3.550.835	100,0	3.341.392	100,0	94,1
Ђ. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	0	0,0	0	0,0	
Е. УКУПНА АКТИВА	3.550.835	100,0	3.341.392	100,0	94,1
ПАСИВА					
А. КАПИТАЛ	3.518.277	99,1	3.296.055	98,6	93,7
I - Основни капитал	4.400.000	123,9	4.400.000	131,7	100,0
II - Уписани неуплаћени капитал	0	0,0	0	0,0	
III - Емисиона премија	0	0,0	0	0,0	
IV- Емисиони губитак	0	0,0	0	0,0	
V - Резерве	0	0,0	0	0,0	
VI - Ревалоризационе резерве	0	0,0	0	0,0	
VII - Нереализовани добици по основу финансијских средстава расположивих за продају	0	0,0	0	0,0	
VIII - Нереализовани губици по основу финансијских средстава расположивих за продају	220	0,0	307	0,0	139,5
IX - Нераспоређени добитак	0	0,0	0	0,0	
X - Губитак до висине капитала	881.503	24,8	1.103.638	33,0	125,2
1. Губитак ранијих година	326.033	9,2	881.503	26,4	270,4

ПОЗИЦИЈА	31.12. 2018.	%	30.06. 2019.	%	Индекс 2019/18
2. Губитак текуће године	555.470	15,6	222.135	6,6	40,0
Б. РЕЗЕРВИСАЊА, ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ И РАЗГРАНИЧЕНИ ПРИХОДИ	0	0,0	0	0,0	
В. ОБАВЕЗЕ	32.558	0,9	45.337	1,4	139,2
I - Дугорочне обавезе	0	0,0	0	0,0	
II - Краткорочне обавезе	32.558	0,9	45.337	1,4	139,2
Г. ПОСЛОВНА ПАСИВА	3.550.835	100,0	3.341.392	100,0	94,1
Д. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	0	0,0	0	0,0	
Ђ. УКУПНА ПАСИВА	3.550.835	100,0	3.341.392	100,0	94,1

Извор: Биланс стања друштва за управљање добровољним пензијским фондом

Вриједност пословне активе и пасиве, са стањем на дан 30.06.2019. године, износила је 3.341.392 КМ и мања је за 209.443 КМ или 5,9%, у односу на стање дана 31.12.2018. године. У структури пословне активе, стална средства учествовала су са 45,1%, а текућа средства са 54,9%.

Дугорочни финансијски пласмани учествовали су са 89,6% у структури сталних средстава, а односили су се на улагање у финансијску имовину расположиву за продају - обвезнице Републике Српске (1.000.000 КМ) и орочене депозите (350.000 КМ). Некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине учествовале су са 8,7%, а нематеријална средства са 1,7% у сталним средствима.

У структури текућих средстава, финансијска средства означена по фер вриједности кроз биланс успјеха учествовала су са 54,5% (999.167 КМ), орочени депозити са 38,2% (700.000 КМ), готовина са 4,5% (81.927 КМ), док су остале позиције заједно учествовале са 2,8% (53.211 КМ).

Капитал је учествовао са 98,6% (3.296.055 КМ) у пословној пасиви, и био је мањи од износа акционарског капитала за износ губитка до висине капитала (1.103.638 КМ) и износ нереализованих губитака по основу финансијских средстава расположивих за продају (307 КМ). Обавезе су учествовале са 1,4% (45.337 КМ) у пословној пасиви, а односиле су се на краткорочне обавезе које призилазе из текућег пословања.

У наредној табели даје се скраћени биланс успјеха друштва за управљање добровољним пензијским фондом, за прво полугодиште 2018. и 2019. године.

Табела 26: Биланс успјеха друштва за управљање добровољним пензијским фондом

(у КМ)

ПОЗИЦИЈА	30.06. 2018.	%	30.06. 2019.	%	Индекс 2019/18
А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Пословни приходи	1.419	4,1	12.191	12,5	859,1
II - Пословни расходи	295.894	98,3	320.005	100,0	108,1
Б. ПОСЛОВНИ ДОБИТАК	0	0,0	0	0,0	
В. ПОСЛОВНИ ГУБИТАК	294.475		307.814		104,5
Г. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Финансијски приходи	28.938	83,7	28.301	28,9	97,8
II - Финансијски расходи	14	0,0	14	0,0	100,0
Д. ДОБИТАК РЕДОВНЕ АКТИВНОСТИ	0	0,0	0	0,0	
Ђ. ГУБИТАК РЕДОВНЕ АКТИВНОСТИ	265.551		279.527		105,3
Е. ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Остали приходи	0	0,0	1.588	1,6	
II - Остали расходи					
Ж. ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ОСТАЛИХ ПРИХОДА И РАСХОДА	0	0,0	1.588		
З. ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ОСТАЛИХ ПРИХОДА И РАСХОДА	0	0,0	0	0,0	

ПОЗИЦИЈА	30.06. 2018.	%	30.06. 2019.	%	Индекс 2019/18
И- ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ					
I. Приходи од усклађивања вриједности имовине	4.205	12,2	55.804	57,0	1.327,1
II. Расходи од усклађивања вриједности имовине	5.115	1,7			
J. ДОБИТАК ПО ОСНОВУ УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ	0	0,0	55.804		
K. ГУБИТАК ПО ОСНОВУ УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ	910		0	0,0	
Л. НЕТО ДОБИТАК И НЕТО ГУБИТАК ПЕРИОДА					
I - Нето добитак периода	0		0		
II -Нето губитак периода	266.461		222.135		83,4
УКУПНИ ПРИХОДИ	34.562	100,0	97.884	100,0	283,2
УКУПНИ РАСХОДИ	301.023	100,0	320.019	100,0	106,3

Извор: Финансијски извјештаји друштва за управљање добровољним пензијским фондом

Укупни приходи су, у првом полугодишту 2019. године, износили 97.884 КМ, а у оквиру којих су приходи од усклађивања вриједности имовине учествовали са 57,0%, финансијски приходи (приходи од камата) са 28,9%, пословни приходи (приходи од улазне накнаде и накнаде за управљање) са 12,5% и остали приходи са 1,6%.

Укупни расходи су износили 320.019 КМ, а чинили су их пословни расходи у износу од 320.005 КМ и материјално незначајан износ финансијских расхода. Пословни расходи су се односили на трошкове зарада, накнада зарада и остале личне расходе, те трошкове материјала, амортизације, пореза, доприноса и нематеријалне трошкове. Нето резултат, у извјештајном периоду, је губитак у износу од 222.135 КМ.

3.1.2. Добровољни пензијски фонд

У оквиру дјелатности добровољног пензијског осигурања, организован је један добровољни пензијски фонд, а то је: Европски добровољни пензијски фонд Бања Лука. Овим фондом управља Друштво за управљање Европским добровољним пензијским фондом а.д. Бања Лука. Фонд је организован, као отворени добровољни пензијски фонд, ради прикупљања новчаних средстава добровољном уплатом пензијског доприноса од стране обвезника уплате и улагања тих средстава с циљем повећања вриједности имовине, и нема својство правног лица. Прва уплата у добровољни пензијски фонд извршена је дана 30.11.2017. године. Са стањем на дан 30.06.2019. године, укупан број активних чланова фонда био је 1.983. Од укупног броја активних чланова, 98,4% је приступило добровољном пензијском фонду путем пензијских планова, а 1,6% путем индивидуалних уговора о чланству.

У наредној табели приказан је скраћени биланс стања добровољног пензијског фонда, са стањем на дан 31.12. 2018. и 30.06 2019. године.

Табела 27: Биланс стања добровољног пензијског фонда

Позиција	(у КМ)			
	31.12.2018.	%	30.06.2019.	%
А.УКУПНА ИМОВИНА	302.155	100,0	786.772	100,0
I Готовина	34.631	11,5	74.630	9,5
II Улагања фонда	266.015	88,0	704.839	89,6
III Потраживања	459	0,2	2.559	0,3
IV Одложена пореска средства	0	0,0	0	0,0
V Активна временска разграничења	1.050	0,3	4.744	0,6
Б. ОБАВЕЗЕ	2.438	100,0	2.576	100,0

Позиција	31.12.2018.	%	30.06.2019.	%
I Обавезе по основу пословања фонда	0	0,0	0	0,0
II Обавезе по основу трошкова пословања	50	2,1	107	4,2
III Обавезе према друштву за управљање	1.647	67,6	2.468	95,8
IV Краткорочне финансијске обавезе	0	0,0	0	0,0
V Дугорочне обавезе	0	0,0	0	0,0
VI Остале обавезе фонда	0	0,0	0	0,0
VII Одложене пореске обавезе	0	0,0	0	0,0
VIII Пасивна временска разграничења	0	0,0	0	0,0
IX Обавезе по основу чланства	741	30,4	0	0,0
В. НЕТО ИМОВИНА ФОНДА	299.717		784.196	
Г. КАПИТАЛ	299.717		784.196	
I Основни капитал	295.118		765.451	
II Капиталне резерве	0		0	
III Ревалоризационе резерве	3.861		16.313	
IV Резерве из добити	0		0	
V Нераспоређена добит	781		2.432	
VI Непокривени губитак	43		0	
VII Нереализовани добитак/губитак	0		0	
Д. БРОЈ ЕМИТОВАНИХ АКЦИЈА/УДЈЕЛА	29.864,1612602		76.067,7464843	
Ђ. НЕТО ИМОВИНА ПО УДЈЕЛУ/АКЦИЈИ	10,03600		10,30918	
Е. ВАНБИЛАНСНЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ	0		0	

Извор: Финансијски извјештаји друштва за управљање добровољним пензијским фондом

Са стањем на дан 30.06.2019. године, укупна имовина добровољног пензијског фонда износила је 786.772 КМ, у којој је готовина учествовала са 9,5%, улагања у хартије од вриједности (обвезнице Републике Српске) и депозите са 89,6%, док су остале ставке у оквиру имовине учествовале са 0,9%. Са друге стране укупне обавезе су износиле тек 2.576 КМ. Нето вриједност имовине добровољног пензијског фонда износила је 784.196 КМ. Број емитованих удјела тј. број уписаних обрачунских јединица износио је 76.067,7464843, а нето вриједност по удјелу 10,30918 КМ.⁸ Стопа приноса на нето имовину добровољног пензијског фонда износила је 5,60590%. Основни капитал, односно удјели чинили су 97,6% укупног капитала.

У наредној табели приказан је скраћени биланс успјеха добровољног пензијског фонда, за прво полугодиште 2018. и 2019. године.

Табела 28: Биланс успјеха добровољног пензијског фонда

Позиција	(у КМ)	
	30.06.2018.	30.06.2019.
А. РЕАЛИЗОВАНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ		
I Пословни приходи	393	7.365
II Реализовани добитак	0	0
III Пословни расходи	412	5.670
IV Реализовани губитак	0	0
V Реализовани добитак/губитак	0	0
I Реализовани добитак	0	1.694
II Реализовани губитак	19	0
VI Финансијски приходи	0	0
VII Финансијски расходи	0	0
Б. РЕАЛИЗОВАНИ ДОБИТАК / ГУБИТАК ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА	19	1.694

⁸ Вриједност обрачунске јединице фонда на дан вредновања утврђује се дијелењем вриједности нето имовине фонда са укупним бројем обрачунских јединица. Укупан број обрачунских јединица фонда, на дан вредновања, израчунава се на начин да се број обрачунских јединица од последњег дана за који је обрачуната вриједност обрачунске јединице фонда, увећа за број обрачунских јединица који је добијен евидентирањем обрачунских јединица на индивидуалне рачуне чланова фонда на основу записаних уплата, те умањи за број обрачунских јединица који је добијен престанком чланства на дан вредновања.

Позиција	30.06.2018.	30.06. 2019.
В. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ	0	0
Г. РЕАЛИЗОВАНИ ДОБИТАК / ГУБИТАК ПОСЛИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА	19	1.694
Д. НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ		
І Нереализовани добици	0	12.452
ІІ Нереализовани губици	0	0
Ђ. УКУПНИ НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИТИ (ГУБИЦИ) ФОНДА	0	12.452
Е. ПОВЕЋАЊЕ (СМАЊЕЊЕ) НЕТО ИМОВИНЕ ОД ПОСЛОВАЊА ФОНДА	19	14.146

Извор: Финансијски извјештаји друштва за управљање добровољним пензијским фондом

Остварени приходи добровољног пензијског фонда, у првом полугодишту 2019. године, су проистекли из пословних прихода, а чинили су их приходи од камата, приходи од дисконта по основу хартија од вриједности и приходи од дивиденди. Расходе су чинили пословни расходи који су проистекли из накнада друштву за управљање, накнада банци депозитару и накнада трошкова платног промета. Реализовани добитак, односно пословни добитак износио је 1.694 КМ, а нереализовани добици остварени по основу хартија од вриједности износили су 12.452 КМ, те је добровољни пензијски фонд остварио повећање нето имовине фонда у износу од 14.146 КМ.